



توراه اور • پاراشاها برایشیت • مامار 10

צאינה וראינה וגו'

برو و بنگر



نماز، «خدمتِ دل»، «شادیِ دل» ه' است و نیروهای نفس را به سوی بالا گرد می آورد، همان گونه که خون به قلب بازمی گردد؛ اما تورات (تורה, Torah)، که در فرمان های جسمانی (מצוות, mitzvot) پوشیده است، «عروسی» اوست؛ زیرا همچون دانه ای، نوری واقعاً تازه از ذات بی نهایت مطلق (אין סוף, Ein Sof) فرومی کشد، فراتر از تمام نظام آفرینش.

تقدیم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربّه، رب لیوی بیتسخاک

LikuteiTorah.com



پاراشای حسیدی

/likuteitorah.com/fa/torah-ohr/bereishis/10

مقصود اصلی

نماز، «خدمتِ دل»، «شادیِ دل» **ה'** است و نیروهای نفس را به سوی بالا گرد می‌آورد، همان‌گونه که خون به قلب بازمی‌گردد؛ اما تورات (**تורה**, Torah)، که در فرمان‌های جسمانی (**מצוות**, mitzvos) پوشیده است، «عروسی» اوست؛ زیرا همچون دانه‌ای، نوری واقعاً تازه از ذاتِ بی‌نهایتِ مطلق (**אין סוף**, Ein Sof) فرومی‌کشد، فراتر از تمام نظامِ آفرینش.

در هر بخش: متن عبری، سپس ترجمه، و پس از آن توضیحی کوتاه زیر خطی طلایی. شماره‌های کوچک در متن عبری، یادداشتهای پایان متن هستند.

خلاصه مامار

میشنا (**משנה**) عبارت «روزِ عروسیِ او» را به دادنِ تورات و «روزِ شادیِ دلِ او» را به بنای معبد تفسیر می‌کند. این گفتارِ حسیدی (**מאמר**, maamar) چراییِ این امر را توضیح می‌دهد. نماز که به جای قربانی‌ها برقرار شد، خدمتِ دل است؛ پس معبد «شادیِ دل» **ה'** است. جماعتِ اسرائیل «قلب» **ה'** است؛ همان‌گونه که خون از قلب به اندام‌ها می‌رود و بازمی‌گردد، نماز—دعاهای سرودخوانی (**פסוקי דזמרה**, Pesukei deZimra) و قرائتِ شِماع (**שמע**, Shema)—همه نیروهای انسان را به سوی بالا، در عشق به **ה'**، گرد می‌آورد؛ و نمازِ ایستاده (**עמידה**, Amidah)، تورات و فرمان‌ها، این حیات را به سوی بیرون، در هر اندام و کردار، جاری می‌کنند. در عوالم بالا نیز فرمانروایی (**מלכות**, Malchus) به همین‌سان در شبِ فرود می‌آید و از نیمه‌شب به بالا صعود می‌کند. گناه زخمی است که این جریان را مسدود می‌کند؛ بازگشت (**תשובה**, teshuvah) و نیز تورات، که هر دو پیش از جهان بوده‌اند، با کشاندنِ نوری تازه از فرازِ زنجیرهٔ نزولِ عوالم (**השתלשלות**, hishtalshelus) آن را درمان می‌کنند. نماز آتشِ دل است، صعودی از پایین؛ تورات به آبِ مغزِ تعلق دارد، جایگاهِ لذت که فراتر از شادی است. دادنِ تورات «عروسی» است، زیرا تورات که در اعمالِ جسمانی پوشیده شده، همچون دانه‌ای جسمانی که ذاتِ پدر را در خود دارد، نوری واقعاً تازه از ذاتِ بی‌نهایتِ مطلق فرومی‌کشد، فراتر از خطِ نور (**קו**, kav). از این‌رو، جان‌ها به این جهان «بیرون می‌آیند» و نورِ تازه صلح می‌آورد و اضداد را به هم پیوند می‌دهد—«پادشاهی که صلح از آن اوست».

طرح کلی

- 1 پرسش**
چرا دادنِ تورات «عروسی» است و معبد «شادیِ دلِ او»؟ نماز، به جای قربانی‌ها، خدمتِ دل است.
11
- 2 اسرائیل به‌مثابهٔ قلبِ **ה'**: گردشِ حیات**
همان‌گونه که خون از قلب به اندام‌ها می‌رود و بازمی‌گردد، نماز نیروهای نفس را به سوی بالا گرد می‌آورد—دعاهای سرودخوانی و شِماع که ریشه در اندیشهٔ الهی، فراتر از زمان و مکان، دارند—و نمازِ ایستاده، تورات و فرمان‌ها حیات را به سوی بیرون می‌کشاند؛ فرمانروایی بالا نیز به همین‌سان فرود می‌آید و صعود می‌کند.
8-21
- 3 بیماری و درمان: گناه و بازگشت**
کردارهای روزانه برای آسمان گردشِ حیات را سالم نگه می‌دارند؛ گناه زخمی است که آن را مسدود می‌کند؛ بازگشت که پیش از جهان بوده، با نوری تازه آن را درمان می‌کند و اعترافِ زخم را ترمیم می‌کند.
12-91

تورات نیز درمان می‌کند؛ همان‌گونه که دانه‌ای جسمانی ذات پدر را در خود دارد، توراتی که در اعمال جسمانی پوشیده است نوری واقعاً تازه از ذات بی‌نهایت مطلق، فراتر از خط نور، فرومی‌کشد—چنان‌که در قربانی‌های تکرارشونده سران قبایل دیده می‌شود.

جان‌ها از باغ عدن (Gan Eden, גן עדן) به این جهان می‌آیند؛ تنها در اینجا نور تازه فرومی‌کشد. این نور اعداد را به هم پیوند می‌دهد، چنان‌که فرمانروایی که ریشه در تاج (Keser, כתר) دارد، عوالم را به هم پیوند می‌دهد؛ و تمام صلح از فرمانروایی بی‌نهایت مطلق سرچشمه می‌گیرد.

خدمت دل عبودیت شبلوب

نماز که جایگزین قربانی‌های معبد است؛ این نماز «شادی دل» ה' است و صعود عشق نفس به سوی او را دربرمی‌گیرد.

صعود و بازگشت (רצוא ושוב, ratzo v'shov) رצוא وשוב

صعود نیروهای نفس به سوی ה' —دعاهای سرودخوانی و شماع—و بازگشتی که حیات الهی را به پایین می‌کشانند—نماز ایستاده، تورات و فرمان‌ها؛ همچون خون که به سوی قلب می‌رود و سپس به اندام‌ها بازمی‌گردد.

اندیشه الهی מחשבה עלאה

مرتبه حکمت (חכמה, Chochmah) و فهم (בינה, Binah)، فراتر از گفتار و صفات؛ جایی که تمام زمان در یک نگاه واحد گنجانده شده است؛ مرتبه «نام چهارحرفی (ה' , Havayah) اَلْکَیْنُو» و نوری که همه عوالم را فرا می‌گیرد (סובב כל עלמין, sovev kol almin).

بازگشت תשובה

بازگشت به سوی ה' «با تمامی نیروی خویش»؛ بازگشتی که پیش از جهان بوده و از این‌رو نوری تازه از فراز آفرینش فرومی‌کشد و زخم‌های نفس را درمان می‌کند.

نور تازه אור חדש

نوری که از ذات نور بی‌پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof)، فراتر از فضای خالی‌شده و خط نور که زنجیره نزول عوالم از طریق آن گسترش می‌یابد، فرومی‌کشد؛ این نور از راه توراتی فرومی‌کشد که در اعمال جسمانی پوشیده است.

پادشاهی که صلح از آن اوست מלך שהשלום שלו

ה' در مقام فرمانروایی بی‌نهایت مطلق، سرچشمه صلحی که اعدادی چون دهنده و گیرنده، آتش و آب، عالم صدور (אצילות, Atzilus) و عالم آفرینش (בריאה, Beriah) را به هم پیوند می‌دهد.

بخش 1 • 11

پرسش

1 (שה"ש [שיר השירים] ג) **צאינה וראינה**^{1,2} וגוי. **ביום חתונתו זה**³ **מתן תורה** **וביום שמחת לבו זה** **בנין בהמ"ק** [בית המקדש].

(غزل غزلها ۳) «بیرون آید و بنگرید»، و الی آخر. «در روز عروسی‌اش» – این اشاره به اعطای توره است؛ «و در روز شادی دلش» – این اشاره به بنای معبد مقدس است.

این گفتار حسیدی (מאמר, maamar) با آیه‌ای از غزل غزلها آغاز می‌شود که در آن شاه شلومو (שלמה) با تاجی بر سر، «در روز عروسی‌اش و در روز شادی دلش» تصویر شده است. می‌شنا (משנה) آیه را تمثیلی از ה' و اسرائیل می‌خواند: «عروسی» اعطای توره در سینی است و «شادی دلش» بنای معبد مقدس.

להבין למה נמשל מ"ת [מתן תורה] **ליום חתונתו**⁴ **ובנין בהמ"ק** [בית המקדש] **לשמחת לבו**. **והענין דתפלה** **הוא במקום קרבנות**⁵

[باید] دریابیم چرا اعطای توره به «روز عروسی‌اش» و بنای معبد مقدس به «شادی دلش» تشبیه شده است. و مطلب این است که دعا جایگزین قربانی‌هاست.

پرسش این است: چرا توره مشخصاً به عروسی و معبد به شادی دل تشبیه شده است؟ پاسخ از این اصل تلمودی آغاز می‌شود که دعا‌های ما به جای قربانی‌های معبد برقرار شده‌اند.

והנה תפלה נק' עבודה שבלב כמ"ש בגמ' [בגמרא] ע"פ ולעבדו בכל לבבכם⁶ **איזהו עבודה שבלב זו תפלה** **ולכן בהמ"ק** [בית המקדש] **שהוא מקום הקרבת הקרבנות נק' שמחת לבו שהרי הקרבנות הם כענין התפלה** **שנקרא עבודה שבלב**

اکنون، دعا «خدمتِ دل» نامیده می‌شود؛ چنان‌که در گمارا (גמרא) دربارهٔ آیه «و او را با تمام دل خود خدمت کنید» آمده است: «خدمتِ دل چیست؟ این دعاست.» بنابراین معبد مقدس، که محل تقدیم قربانی‌ها بود، «شادی دلش» نامیده می‌شود؛ زیرا قربانی‌ها همانند دعا هستند که «خدمتِ دل» نامیده می‌شود.

تلمود دعا را «خدمتِ دل» می‌نامد. از آنجا که قربانی‌ها صورتِ همان خدمت در معبد بودند، معبدی که در آن تقدیم می‌شدند، به‌درستی «شادی دل» ه' نامیده می‌شود.

ולכן גם עכשיו התפלה בכוונה ובפרט בצבור בבהכ"נ [בבית הכנסת] הנקרא מקדש מעט^{7,8} היא בחי' שמחת לבו כביכול.⁹

بنابراین، حتی اکنون نیز دعایی که با توجه ادا شود، و به‌ویژه [دعای] جماعت در کنیسه – که «مقدّسگاهی کوچک» نامیده می‌شود – جنبهٔ «شادی دلِ او» است، کبیכול.

پس حتی امروز، با آنکه معبدی وجود ندارد، دعای از دل – به‌ویژه دعای جماعت در کنیسه، که حکیمان آن را «مقدّسگاهی کوچک» می‌نامند – گویی «شادی دلِ» ه' را فراهم می‌آورد.

بخش 2 • 21-8

اسرائیل به‌مثابهٔ قلبِ ه': گردشِ حیات

2 והענין דהנה כתיב לבבתי¹⁰ אחותי כלה¹¹ שכנסתי [שכנסת ישראל] נקי לב דהנה עד"מ הלב¹² באדם ששופע החיות לכל האברים

و مقصود این است: زیرا نوشته شده است: «دل مرا ربوده‌ای (לבבתי, libavtini)، ای خواهرم، عرویس [من]»؛ زیرا جماعت اسرائیل (کنסת ישראל, Knesses Yisrael) «قلب» نامیده می‌شود. زیرا به‌عنوان مثالی، قلب در انسان نیروی حیات (חיות, chayus) را به همهٔ اندام‌ها جاری می‌سازد.

برای توضیح «شادی قلبِ او»، آلتِ ربه (אדמו"ר הזקן) به غزل غزل‌ها استناد می‌کند و آن را سخنان ه' خطاب به اسرائیل می‌خواند: «دل مرا ربوده‌ای (לבבתי, libavtini)، ای خواهرم، عرویس [من]». فعلِ לבבתי بر واژهٔ قلب (לב, lev) بنا شده است: معنای آشکارش «دل مرا ربوده‌ای» است، اما این گفتار توراتی (מאמר, maamar) از آن چنین درمی‌یابد که جماعت اسرائیل خود «قلبِ ه'» نامیده می‌شود. برای درک این معنا، او به نقش قلب در بدن انسان می‌پردازد.

דכל הדמים הולכים מן הלב ויוצאים לכל האברים דרך הגידים והעורקים עד סיום כל הגוף כמו גם בציפורני הרגל מגיע חיות הדם שהוא הנפש כידוע.

زیرا همهٔ خون از قلب می‌رود و از راه رگ‌ها و شریان‌ها به همهٔ اندام‌ها جاری می‌شود، تا به انتهای سراسر بدن برسد؛ چنان‌که نیروی حیاتِ خون، که همان نفس است، حتی به ناخن‌های پا نیز می‌رسد، چنان‌که معلوم است.

قلب از راه رگ‌ها و شریان‌ها به هر اندام حیات می‌رساند و حتی به ناخن‌های پا نیز می‌رسد. چنان‌که آیه می‌گوید: «خون همان نفس است» (דברים 12:23)؛ خون نیروی حیاتِ نفس را در سراسر بدن جاری می‌کند.

3 והנה כל הדמים שיצאו מהלב לכל האברים הם חוזרים ושבים ללכת אל הלב והיינו שיש בלב ב' חללים שבחלל אחד בו מתקבצים הדמים העולים מהאברים אל הלב ויוצאים דרך חלל הב'.¹³

اکنون، تمام خونی که از قلب به همه اندامها می‌رود، بازمی‌گردد و دوباره به قلب می‌آید. یعنی قلب دو حفره دارد: در یک حفره، خونی که از اندامها به‌سوی قلب بالا می‌آید گرد می‌آید و سپس از حفره دوم بیرون می‌رود. خون فقط به بیرون جریان نمی‌یابد، بلکه دوباره به قلب بازمی‌گردد. قلب دو حفره دارد: یکی خون بازگشته را گرد می‌آورد و از حفره دیگر، خون بار دیگر به بیرون فرستاده می‌شود.

وگם הדם שנתהווה מהמאכלים והמשקים עולה אל הלב ואח"כ יוצא מהלב לכל האברים.

همچنین خونی که از خوراها و نوشیدنی‌ها پدید می‌آید، به قلب بالا می‌آید و سپس از قلب به همه اندامها می‌رود. خون تازه‌ای که از خوراک و نوشیدنی پدید می‌آید نیز نخست به قلب بالا می‌آید و تنها پس از آن به سراسر بدن می‌رود.

וה"ז [והרי זה] כדמיון כל הנחלים הולכים אל הים ואח"כ חוזר חלילה ויוצאים המים מהים אל הנהרות ע"י גידי הארץ כו' ולכן הים איננו מלא¹⁴ כו'.

و این مانند «همه نهرها به دریا می‌روند» است؛ سپس این چرخه دوباره تکرار می‌شود و آب از راه رگهای زمین و غیره، از دریا به نهرها بیرون می‌رود؛ و از این رو «دریا پر نمی‌شود» و غیره. این مانند تصویری است که کوهلت (קהלת) از نهرهایی ترسیم می‌کند که به دریا می‌ریزند و از راه مجراهایی در زیر زمین به سرچشمه‌های خود بازمی‌گردند، به‌گونه‌ای که «دریا پر نمی‌شود». هر دو تصویر چرخه‌ای پیوسته را وصف می‌کنند: بالا رفتن به‌سوی مرکزی، و سپس بازگشت به بیرون.

4 והנה כמו"כ [כמו כן] בעבודה שבלב זו תפלה שאז זמן העלאה והתקשרות האהבה של הניצוץ האלקי בהקב"ה ואתערותא זאת בלב הוא דוקא כמ"ש ואהבת כו' בכל לבבך¹⁵

اکنون، به همین ترتیب، در خدمت قلب، یعنی نماز - زیرا آن هنگام، وقت عروج و پیوند محبت شراره الهی با قدوس متبارک (קב"ה / קודשא בריך הוא, Kudsha Brich Hu) است - و این برانگیختگی به‌خصوص در قلب است، چنان‌که نوشته شده است: «و دوست بدار...» «با تمام قلبت».

نماز «عروج» نفس است: زمانی که شراره الهی درون انسان برمی‌خیزد و با محبت به ה' پیوند می‌یابد. این محبت به‌خصوص در قلب احساس می‌شود؛ چنان‌که تورات فرمان می‌دهد: «ה' אלקיך را دوست بدار... با تمام قلبت».

וה"ז [והרי זה] כמו קבוץ הדמים מהאברים אל הלב וזה שמע ישראל¹⁶ שמע לי [לשון] אסיפה וקבוץ לבחי' ע' רבתי הוא כללות השבע מדות.

و این مانند گردآمدن خون از اندامها به قلب است. و این [مقصود] «بشنو (שמע, Shema), ای اسرائیل» است: שמע واژه‌ای است که بر گردآوردن و فراهم‌آمدن دلالت دارد؛ گردآمدن به مرتبه حرف عین بزرگ (ע', ayin)، که کلیت هفت صفت عاطفی (مدות, middos) است.

گردآوردن همه نیروهای انسان در محبت به ה' هنگام نماز، مانند بازگشت خون از اندامها به قلب است. واژه שמע به معنای «بشنو» است، اما می‌تواند معنای «گردآور» نیز داشته باشد (چنان‌که مردم را گرد هم می‌آورند) و اینجا گفتار (مأמר) آن را به همین معنا می‌خواند. حرف ע' در שמע در تورات بزرگ نوشته شده است؛ ارزش عددی این حرف ۷۰ است، و اشاره به هفت صفت عاطفی دارد که هر یک از ده جزء تشکیل شده‌اند و در کنار هم گرد آمده‌اند.

5 واهבה זו נמשכת ונולדה ע"י התבוננות בפסוד"ז [בפסוקי דזמרה] ובשמע ישראל. ופי' שמע ישראל ה' אלקינו הוא בחי' יחוד חו"ב [חכמה ובינה] שנקרא בזוהר פ' חיי שרה¹⁷ מחשבה ויובלא.¹⁸

و این عشق از راه تأمل در آیات ستایش (פסוקי דזמרה, Pesukei deZimra) و در «بشنو، ای اسرائیل» کشیده می‌شود و پدید می‌آید. و معنای «بشنو، ای اسرائیل، ה' اלקינו» این است که مرتبه / جنبه (בחינה, bechinah) یگانگی حکمت (חכמה, Chochmah) و فهم (בינה, Binah) است؛ یگانگی‌ای که زوهر (זهرا)، در پاراشای چئی سارا، آن را «اندیشه» و «یوبیل» می‌نامد.

عشق به ה' از تأمل در آیات ستایش (פסוקי דזמרה) و در שמاع (קריאת שמע, Shema) پدید می‌آید؛ آیات ستایش، مزامیری هستند که پیش از שמاع خوانده می‌شوند. «ה' اלקינו» در שמاع به یگانگی حکمت و فهم اشاره دارد؛ این دو، دو مرتبه عقلانی از مراتب تجلی (سفירות, Sefiros) هستند که زوهر آنها را «اندیشه» (حکمت) و «یوبیل» (فهم، پیوندیافته با سال پنجاهم، زیرا پنجاه دروازه دارد) می‌نامد.

והענין ע"ד מ"ש בזוהר דבמחשבה¹⁹ א' ברא כל העולמות והוא כענין צופה ומביט עד סוף כל הדורות²⁰ בסקירה אחת כי מה שנמשך ונתהווה בחי' זמן עבר הוה ועתיד זהו מקורו ושרשו ממדות עליונות²¹

و مطلب از این قرار است که در زوهر آمده است: او با یک اندیشه همه عوالم را آفرید؛ و این همانند [این اندیشه است که] او تا پایان همه نسل‌ها را با یک نگاه می‌بیند و نظاره می‌کند. زیرا آنچه به صورت بُعد زمان - گذشته، حال و آینده - جاری می‌شود و پدید می‌آید، سرچشمه و ریشه‌اش در صفات عاطفی برتر (مدות, middos) است،

زوهر می‌گوید ה' همه عوالم را با یک اندیشه آفرید؛ و دعا‌های روش‌ه‌شانا (ראש השנה, Rosh Hashanah) از او سخن می‌گویند که تا پایان همه نسل‌ها را می‌بیند (در تلمود آمده است که همه را «با یک نگاه» می‌نگرد). زمان، یعنی گذشته و حال و آینده، تنها با صفات عاطفی الهی آغاز می‌شود.

וכמ"ש אלף שנים בעיניך²² כיום אתמול וששת ימ"ב [ימי בראשית] שרשן מששה מדות הנ"ל ועל ידי שנמשכו המדות בדבור ומתחלקים לחלקים נעשה מכל מדה אלף שנים ומתחלקים עוד לר"ח וימים ושעות וכו'.

چنانکه نوشته شده است: «هزار سال در نظر تو چون روز گذشته است»؛ و شش روز آفرینش در شش صفتی ریشه دارند که پیشتر ذکر شد. و چون صفات به گفتار جاری می‌شوند و به بخش‌هایی تقسیم می‌گردند، از هر صفت هزار سال پدید می‌آید؛ و آن‌ها باز هم به ماه‌ها، روزها و ساعت‌ها و غیره تقسیم می‌شوند.

پس در مزامیر آمده است که هزار سال در نظر **ה'** «چون روز گذشته» است: هر یک از شش صفتی که ریشه شش روز آفرینش‌اند، هنگامی که از راه «گفتار» الهی بیان می‌شود، به هزار سال بدل می‌گردد و سپس به ماه‌ها، روزها و ساعت‌ها تقسیم می‌شود.

אבל בבחי' המחשבה עלאה שלמעלה מהדבור ואפי' [ואפילו] מהמדות דהיינו קודם שנולדו ונמשכו בחי' מדות שם נכלל הכל בסקירה א'.

اما در مرتبه اندیشه برتر، که بالاتر از گفتار و حتی بالاتر از صفات است – یعنی پیش از آن‌که صفات پدید آیند و جاری شوند – همه‌چیز در یک نگاه دربرگرفته شده است.

اما در مرتبه «اندیشه»ی الهی، که بالاتر از گفتار و حتی بالاتر از صفات است، زمانی وجود ندارد؛ همه‌چیز با هم در یک نگاه دربرگرفته شده است.

6 וזהו פי' הוי"ה אלקינו שהוא בחי' מחשבה כנ"ל. וישראל עלה במחשבה^{23,24} לכן נאמר הוי"ה אלקינו. וכמו שהוא בבחי' זמן כך הוא בבחי' עולם ونפש כי עולם שנה נפש²⁵ הם.

و این معنای «**ה' اَلَقِینو**» است: این مرتبه فکر است، چنان‌که پیشتر گفته شد. اسرائیل در فکر برآمد؛ ازاین‌رو گفته می‌شود «**ה' اَلَقِینو**». همان‌گونه که این امر در بُعد زمان صادق است، در بُعد جهان [فضا] و نفس نیز چنین است؛ زیرا آن‌ها [سه‌گانه] «جهان، سال و نفس» هستند.

«**ה' اَلَقِینو**» ازاین‌رو به مرتبه فکر اشاره دارد – و میدراش می‌گوید که اسرائیل پیش از آفرینش در فکر **ה'** برآمد. به همین سبب، **ה'** در آن مرتبه «**اَلَقِینو**» نامیده می‌شود. همان‌گونه که درباره زمان چنین است، درباره فضا و نفس نیز چنین است: **سפר יצירה (ספר יצירה) همه واقعیت را در سه بُعد توصیف می‌کند: «جهان» (فضا)، «سال» (زمان) و «نفس».**

7 וכיון שהוא למעלה מבחי' שנה כך בחי' מחשבה הנ"ל הוא למעלה מבחי' עולם והוא בחי' סוכ"ע. ואי

לזאת יומשך ואהבת שיהי' [שיהיה] הוי"ה אלקיך שיהי' [שיהיה] גלוי בחי' סוכ"ע.

و چون این مرتبه فراتر از بُعد «سال» است، به همین سان مرتبه «فکر» که پیش‌تر یاد شد، فراتر از بُعد «جهان» است و مرتبه نوری است که همه عوالم را فرا می‌گیرد (سوبب کل علמין، sovev kol almin). از این رو، «و دوست بداری» نازل خواهد شد، تا نام چهارحرفی (ה', Havayah) برای تو «الکید» باشد؛ یعنی مرتبه سوبب کل علמין آشکار گردد.

فکر الهی، چون فراتر از زمان است، فراتر از مکان نیز هست؛ این همان سوبب کل علמין است، نوری که همه عوالم را فرا می‌گیرد و از آنها فراتر می‌رود. هدف از تأمل در آن هنگام شماع (שמע، Shema) این است که عشق «دوست بدار» این مرتبه متعالی ه' را به «الکید» بدل کند؛ یعنی آن را در وجود شخص آشکار سازد.

וענין פסוד"ז [פסוקי دזמרה] שלפני ק"ש [קריאת שמע] היינו בהיות שעד ק"ש [קריאת שמע] הוא בחי' העלאה

לבא לבחי' בכל לבבך עד"מ העלאה וקבוץ הדמים מהאברים ללב ע"כ תקנו לומר מזמורים מיוחדים

و اما درباره آیات ستایش که پیش از قرائت شماع گفته می‌شوند: از آنجا که تا قرائت شماع، مرتبه صعود است تا به مرتبه «با همه دل خود» برسد – به مثابه صعود و گردآمدن خون از اندامها به قلب – از این رو، گفتن مزامیر معینی را مقرر کردند،

آیات ستایش که پیش از شماع خوانده می‌شوند، به مرحله صعود تعلق دارند؛ مرحله‌ای که به «با همه دل خود» می‌انجامد، همانند بازگشت خون از اندامها به قلب. از این رو، حکیمان مزامیر معینی را برای این منظور مقرر کردند.

שמזמור זה הוא העלאה מבחי' אברים אלו ומזמור שני העלאה מאברים אחרים וכמ"ש בכהאריז"ל

[בכתבי האריז"ל]²⁶ שמזמורים דהללוי' [דהללויה] הן ע"ס [עשר ספירות] דיצירה. שבمזמור זה הוא מלכות

דיצירה.

تا این مزمور صعودی از مرتبه این اندامها باشد و مزمور دوم صعودی از اندامهای دیگر؛ چنانکه در نوشته‌های آریزال (האריז"ל)، که یادش گرامی باد، آمده است که مزمورهای «הללוי» همان ده مرتبه تجلی (ספירות، Sefiros) عالم صورت بخشی (יצירה، Yetzirah) هستند: این مزمون، فرمانروایی (ملכות، Malchus) در عالم یצירה است،

هر مزمون اندامی متفاوت را بالا می‌برد. آریزال می‌آموزد که مزمورهای הלلوی با ده ספירות عالم יצירה متناظرند؛ این مراتب از ملכות، که پایین‌ترین است، آغاز می‌شوند و از آنجا به سوی مراتب بالاتر صعود می‌کنند.

8

ובמזמור שני נגד יסוד דיצירה כו' ע"ש. וכ"ז [וכל זה] הוא בחי' רצוא והעלאה ואח"כ שמו"ע [שמונה עשרה] בא"י [ברוך אתה ה'] הוא בחי' שוב והמשכה.

و מזמور دوم با بنیاد (یسود, Yesod) در عالم صورت بخشی (יצירה, Yetzirah) متناظر است و جز اینها؛ به آنجا بنگرید. تمام اینها جنبه شتاب صعودی (رצוא, ratzo) و عروج است؛ و سپس دعای هجده برکت (شמונה عשרה, Shemoneh Esreh)، «مبارک هستی تو، ה'»، جنبه بازگشت (שוב, shov) و فرودآوردن است.

مزمور بعدی با بنیاد عالم صورت بخشی متناظر است، و جز اینها. تمام اینها حرکت «شتابان» به سوی بالا، یعنی ratzo، است. سپس دعای عمیدا (Shemoneh Esreh)، با برکتهایش «مبارک هستی تو، ה'»، shov یا «بازگشت» است: فرودآوردن دوباره نور الهی؛ زیرا در حَسیدوت، واژه «مبارک» (baruch, ברוך) به معنای «فرودآورده شده» فهمیده می شود.

וכן עסק התורה ומצות מעשיות והוא כמו שהדמים נמשכים מן הלב לכל הרמ"ח אברים ושס"ה גידים כך המצות נק' רמ"ח אברים דמלכא.^{27, 28}

همچنین اشتغال به تورا و انجام عملی فرمانها (מצות, mitzvos)؛ همان گونه که خون از قلب به همه ۲۴۸ اندام و ۳۶۵ پی کشیده می شود، فرمانها (מצوت) نیز ۲۴۸ اندام پادشاه نامیده می شوند.

مطالعه تورا و انجام عملی فرمانها، «بازگشت» را ادامه می دهند؛ مانند خونی که از قلب به همه ۲۴۸ اندام و ۳۶۵ پی جریان می یابد. در واقع، ۲۴۸ فرمانِ ایجابی را ۲۴۸ «اندام پادشاه» می نامند.

ومצוה בלא כוונה²⁹ כגוף בלא נשמה והכוונה הוא התפלה (כמ"ש במ"א ע"פ לא הביט און³⁰ ביעקב)³¹ לכן זהו כמשל התפשטות והמשכת הדם מהלב לכל הרמ"ח אברים.

و فرمانی بدون نیت، مانند پیکری بدون جان است؛ و نیت، دعاست (چنان که در جای دیگری بر آیه «در یعقوب (یعقوب) گناهی ندیده است» توضیح داده شده است). از این رو، این همانند تمثیل گسترش و کشیده شدن خون از قلب به همه ۲۴۸ اندام است.

گفته ای شناخته شده، که در تניא (فصل ۳۸) نقل شده، فرمانی بدون نیت را به پیکری بدون جان تشبیه می کند. نیتی که به فرمانهای هر روز جان می بخشد از دعا سرچشمه می گیرد، همان گونه که قلب با خون به اندامها جان می دهد.

וכך יובן ג"כ למעלה כי גם בחי' המלי' הנה בלילה יורדת לבי"ע וה"ז [והרי זה] כמו ירידת הדם מהלב עד צפורני הרגלים וירידתה זו לברר רפ"ח ניצוצים ואח"כ מחצות לילה מתחלת לעלות והוא כמו שהדמים עולים אל הלב

و از این راه، این امر در عوالم بالا نیز فهمیده می‌شود: زیرا مرتبه فرمانروایی (ملכות، Malchus) نیز شبها به عالم آفرینش (بریا، Beriah)، عالم صورت‌بخشی (יצירה، Yetzirah) و عالم عمل (عשיה، Asiyah) فرود می‌آید؛ و این مانند فرود آمدن خون از قلب تا ناخن‌های پا است. این فرود او برای پالایش ۲۸۸ جرقه است. سپس، از نیمه‌شب به بعد، او به عروج آغاز می‌کند؛ و این مانند بالا آمدن خون به سوی قلب است.

همین چرخه در عوالم بالا نیز وجود دارد. فرمانروایی، یعنی «جماعت الهی اسرائیل»، هر شب به عوالم فرودین می‌آید؛ مانند خونی که تا انگشتان پا می‌رسد، تا ۲۸۸ جرقه قدسی را که هنگام شکستن ظرفها به آنجا افتادند پالایش کند. از نیمه‌شب به بعد، بار دیگر به عروج آغاز می‌کند، همچون خونی که به قلب بازمی‌گردد.

ועי"ז נמשך מהמות ללב והוא ענין יחוד או"א [אבא ואימא] וזו"נ [זעיר אנפין ونוקבא] בק"ש [בקריאת שמע] ותפלה כו'.

و از راه این [نور]، جریانی از مغز به قلب فرود می‌آید؛ و این همان پیوند پدر و مادر (אבא ואימא, Abba v'Imma) و نیز پیوند صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin) و بُعد مؤنث / فرمانروایی (نوکبا, Nukva) در قرائت شماع (שמע, Shema) و در دعا، و جز اینها، است.

این عروج، جریانی را «از مغز به قلب» فرود می‌آورد: پیوند پیکربندی‌های الهی، یعنی پدر و مادر (حکمت و فهم) و صفات عاطفی و فرمانروایی؛ پیوندهایی که با قرائت شماع و دعا پدید می‌آیند.

וזהו שכנס"י [שכנסת ישראל] נק' לבי לבבתני אחותי כלה (ועמ"ש ע"פ ולבי ער³² כו' דופק כו' וה' פקד³³ כו') ועיין באגה"ק [באגרת הקודש] בסופו סי' ל"א ד"ה נודע בשערים מ"ש בתקונים: ³⁴

و از این رو جماعت اسرائیل «دل من» نامیده می‌شود: «دل مرا ربودی (לבבתני, libavtini)، خواهرم، [عروسم]» (و بنگرید به آنچه درباره آیه «و دل من بیدار است» و جز اینها، «می‌گوید» و جز اینها، و «و ه' به یاد آورد» و جز اینها، توضیح داده شده است). همچنین بنگرید به Iggeres HaKodesh (آגרת הקודש)، در پایان آن، بخش 31، با آغاز «در دروازه‌ها شناخته شده است»، درباره آنچه در Tikkunim (تقונים) نوشته شده است.

از این رو جماعت اسرائیل «قلب ه'» نامیده می‌شود؛ چنان‌که libavtini، که بر پایه واژه قلب (לב, lev) ساخته شده، اشاره می‌کند: جماعت اسرائیل مانند قلب، مرکزی است که حیات الهی از آن جریان می‌یابد. آدمو"ר הזקן به گفتار خود درباره «من خفته‌ام، اما دلم بیدار است» اشاره می‌کند و نیز به 31 Iggeres HaKodesh، که گفته Tikkunim را درباره «بیماری‌بودن حضور الهی (שכינה, Shechinah) در تبعید» توضیح می‌دهد.

بیماری و درمان: گناه و بازگشت

9 והנה אנו רואים באדם שאם סיבוב והילוך רוח החיים מהלב אל האברים ומהאברים אל הלב הוא כהלכתו אזי האדם בריא בתכלי' [בתכלית].

اکنون می‌بینیم که اگر گردش و جریانِ روحِ حیات از قلب به اندام‌ها و از اندام‌ها به قلب، مطابقِ روالِ درست باشد، انسان کاملاً تندرست است.

تمثيل ادامه می‌یابد: انسان هنگامی تندرست است که جریانِ حیات از قلب به اندام‌ها و بازگشت آن، بی‌مانع باشد.

اך אם יש איזה קלקול באיזהו מקומן כמו איזה אוטם ומכה באיזה אבר המונע ומעכב או ממעט סיבוב והילוך הדם

اما اگر در جایی آسیبی پدید آید، مانند انسداد یا زخمی در یکی از اندام‌ها که مانعِ گردش و جریانِ خون شود و آن را بازدارد یا کاهش دهد،

انسداد یا زخمی در هر نقطه‌ای می‌تواند گردش خون را مختل کند یا کاهش دهد.

אזי נפסק או מתמעט הקשר הלז המקשר כל האברים אל הלב ואזי נופל האדם למשכב וחולי ה"י [השם ישמרנו] וצריך רפואה.

آن‌گاه این پیوندی که همهٔ اندام‌ها را به قلب وصل می‌کند، گسسته یا ضعیف می‌شود؛ و انسان بیمار می‌شود و به بستر می‌افتد، ه' ما را حفظ کند، و به درمان نیاز پیدا می‌کند.

در آن صورت، پیوند میان اندام‌ها و قلب گسسته یا ضعیف می‌شود و انسان بیمار می‌شود و به درمان نیاز پیدا می‌کند.

10 וכך הנמשל בעבודה כי עסק האדם כל היום הוא כמשל המשכת החיות מהלב אל האברים

و در نظیرِ آن، در خدمتِ [الهی]، نیز چنین است؛ زیرا اشتغالِ انسان در سراسر روز، به کشاندنِ نیرویِ حیات از قلب به اندام‌ها می‌ماند،

در خدمتِ ه'، فعالیتِ انسان در طول روز، جریانِ بیرونیِ نیرویی است که از «قلب» سرچشمه می‌گیرد.

דהיינו מהתפלה אל רמ"ח מ"ע [מצות עשה] רמ"ח אברים וגם לכל מעשה האדם ע"ד וכל מעשיו^{35, 36} יהיו לש"ש [לשם שמים].

یعنی از دعا به ۲۴۸ فرمان ایجابی، [یعنی] ۲۴۸ اندام، و نیز به همه کردارهای انسان، به شیوه «و همه کارهای برای خاطر آسمان باشد».

حياتِ دعا به ۲۴۸ מצוות (mitzvos) [فرمان‌های ایجابی]، یعنی «اندام‌ها»، و نیز به همه فعالیت‌های معمول انسان منتقل می‌شود؛ همان‌گونه که میشنا (משנה) می‌آموزد: «و همه کارهای برای خاطر آسمان باشد».

11 ולכן אם העסק בהיתר עד"ז יוכל למחר לחזור ולעלות מהאיברים אל הלב להיות ואהבת בכל לבבך

بنابراین، اگر اشتغال به امور مجاز به این شیوه باشد، روز بعد می‌تواند بار دیگر از اندام‌ها به سوی قلب بازگردد و بالا رود، تا «و با همه دلت محبت بورز» تحقق یابد.

اگر دادوستد و سروکار شخص با امور مجاز و روزمره به‌خاطر رضای ה' باشد، «گردش» سالم می‌ماند: صبح روز بعد، هنگام دعا، نیروهای او می‌توانند بار دیگر گرد آیند و در عشق به ה' به «قلب» بازگردند.

אבל אם נכשל באיזה עון ה"ז [הרי זה] כמו מכה באיזה אבר³⁷ המונע ומעכב ההעלאה ונפסק הקשר

اما اگر به گناهی بلغزد، این مانند زخمی در یکی از اندام‌هاست که مانع صعود می‌شود و آن را به تأخیر می‌اندازد، و پیوند گسسته می‌شود.

گناه، برعکس، مانند زخمی در یکی از اندام‌هاست: جریان بازگشت را مسدود می‌کند و پیوند میان آن بخش از وجود شخص و عشق او به ה' قطع می‌شود.

וזהו חולי הנפש וע"ז אמר מכף רגל ועד ראש³⁸ איך בו מתום³⁹ פצע וחבורה כו'

و این بیماری روح است؛ درباره آن گفته شده است: «از کف پا تا سر، هیچ جای سالمی در آن نیست: زخم‌ها و کوفتگی‌ها»، و مانند آن.

این بیماری روح است که اشعیا آن را به صورت پیکری زخمی از کف پا تا سر توصیف می‌کند.

ואין תקנה כ"א ע"י תשובה שנקראת רפואה כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] גדולה תשובה⁴⁰ שמביאה רפואה לעולם⁴¹ והיא בחי' בכל מאדך שמבחי' זו נמשך רפואה אם ח"ו [חס ושלום] יש קלקול בבחי' אהבה דבכל לבבך.

و هیچ درمانی جز از راه بازگشت (תשובה, teshuvah) نیست؛ بازگشتی که درمان خوانده می‌شود، چنان‌که حکیمان ما، که یادشان مبارک باد، گفته‌اند: «بزرگ است تשובה، زیرا برای جهان درمان می‌آورد.» و این همان مرتبه «با همه توان» است؛ زیرا اگر، زیانم لال، در مرتبه عشق «با همه دلت» آسیبی پدید آید، درمان از این مرتبه جاری می‌شود.

تنها درمان، تשובה (بازگشت به ה') است که تلمود آن را درمان می‌خواند: «بزرگ است تשובה، زیرا برای جهان درمان می‌آورد.» تשובه با «با همه توان» (me'odecha) تناسب دارد؛ یعنی عشقی که از حدود شخص فراتر می‌رود. درمان کاستی در عشق معمول «با همه دلت» از همین مرتبه می‌آید.

כי תשובה קדמה לעולם^{42, 43} פי' שממשיך אור מבחי' שלמעלה מכל החיות דהשתלשלות העולמות והיינו ע"י מאדך בחילא יתיר.

زیرا تשובه پیش از جهان بوده است؛ یعنی نوری را از مرتبه‌ای فراتر از همه نیروی حیات زنجیره نزول عوالم (השתלשלות, hishtalshelus) به پایین می‌کشاند — و این به واسطه «توان تو»، با نیرویی افزون‌تر، صورت می‌گیرد.

میدرأش می‌گوید تשובه پیش از آفرینش جهان بوده است. یعنی نور را از مرتبه‌ای فراتر از سراسر زنجیره عوالم و نیروی حیات آن‌ها فرود می‌آورد. این امر از آن رو ممکن است که تשובه از «توان تو» سرچشمه می‌گیرد و با نیرویی بیش از خدمت معمول انجام می‌شود.

12 ולכן ביכולת המשכה זו לתקן הפגם והקלקול שבסיבוב והילוך רוח החיות מהלב אל האברים שהוא

בחי' האור וחיות המחיה [המחיה] עולם שנה נפש בחי' מל' מכ"ע [ממלא כל עלמין] שנק' לבי כנ"ל

ازاین‌رو، این افاضه می‌تواند آسیب و خللی را که در گردش و جریان روح حیات از قلب به اندام‌ها پدید آمده است، ترمیم کند؛ یعنی مرتبه نور و نیروی حیات (חיות, chayus) که به «عالم، سال و نفس» حیات می‌بخشد؛ مرتبه فرمانروایی (ملכות, Malchus)، یعنی ממלא כל עלמין، نوری که همه عوالم را پر می‌کند (memalei kol almin)، و چنان‌که پیش‌تر گفته شد، «قلب من» نامیده می‌شود.

چون بازگشت (תשובה, teshuvah) افاضه‌ای از ورای نظام آفریده‌شده می‌آورد، می‌تواند گسستی را در «گردش» معمول حیات الهی ترمیم کند. این گردش به فرمانروایی تعلق دارد؛ یعنی نور الهی‌ای که عوالم را پر می‌کند و به همه فضا، زمان و نفس حیات می‌بخشد («عالم، سال و نفس»؛ مرتبه‌ای که «قلب من» نامیده می‌شود).

וכיון שע"י תשובה נמשך בחי' ממעמקי' [ממעמקים] מגלה עמוקות⁴⁴ מה שהוא נמשך אור חדש ומחודש
ע"כ חוזר ומחדש החיות כו' (ותקון המכה הוא ע"י הוידוי דברים⁴⁵ אשמנו בגדנו כו'):

و چون به واسطه بازگشت، مرتبه «از ژرفاها» افاضه می شود - «ژرفاها را آشکار می کند» - یعنی نوری تازه و نوپدید افاضه می شود، از این رو نیروی حیات را دوباره تازه می کند و الی آخر. (و ترمیم زخم از طریق اعترافِ زبانی است: «گناه کرده ایم، خیانت ورزیده ایم» و الی آخر.)

به واسطه بازگشت، مرتبه «از ژرفاها» افاضه می شود؛ ه' «ژرفاها را آشکار می کند» و نوری تازه و نوپدید می آورد، و بدین سان بازگشت می تواند حیاتی را که قطع شده است بازگرداند. زخم خاص از طریق اعترافِ زبانی به گناهانِ شخص ترمیم می شود: «گناه کرده ایم، خیانت ورزیده ایم...».

بخش 4 • 131-16

تورات به مثابه «عروسی»: نوری تازه

13 והנה התורה נק' ג"כ רפואה⁴⁶ לנפש כמ"ש ולכל בשרו מרפא⁴⁷ והיינו ג"כ משום דהתורה קדמה לעולם^{48, 49} שבה ועל ידה נמשך ג"כ אור חדש מלמעלה מהשתלשלות

اکنون تورات نیز شفای نفس خوانده می شود، چنان که نوشته شده است: «و برای تمامی تنِ او درمان است.» و این نیز از آن روست که تورات پیش از جهان بوده است؛ از این رو در آن و به واسطه آن نیز نور تازه ای از ورای زنجیره نزولِ عوالم (השתלשלות, hishtalshelus) فروفرستاده می شود.

تورات نیز شفا بخش خوانده می شود؛ چنان که کتاب امثال درباره کلام آن می گوید: «و برای تمامی تنِ او درمان است.» علت این امر مشابه است: مدرّاش می گوید تورات پیش از جهان بوده است؛ بنابراین از طریق آن نیز نوری تازه از ورای نظام آفرینش فروفرستاده می شود.

וזהו ביום חתונתו זו מ"ת [מתן תורה] פי' כי התפלה נק' עבודה שבלב והוא ענין שמחת לבו

و این معنای «در روزِ عروسیِ او - این، بخششِ تورات است» می باشد. توضیح آنکه نماز «خدمتِ دل» خوانده می شود و همان معنای «شادمانیِ دلِ او» است؛

اکنون این گفتار (ماامار, maamar) به آغاز خود بازمی گردد: «روزِ عروسیِ او» بخششِ تورات است. نماز، که خدمتِ دل است، «شادمانیِ دلِ او» می باشد.

ובלב הוא יסוד האש שהוא העלאה מלמטה למעלה אך יסוד המים הוא במוח ובו שורה כח התענוג שבנפש כי מים מגדלים כל מיני תענוג והתענוג הוא למעלה מהשמחה.

و در دل، عنصر آتش است که بالا رفتن از پایین به بالاست؛ اما عنصر آب در مغز است و نیروی لذت (تענוג, taanug) نفس در آن جای دارد، زیرا آب انواع لذت را می‌پروراند؛ و لذت از شادی برتر است.

دل با عنصر آتش پیوند دارد که رو به بالا می‌رود: صعودی از پایین. اما آب به مغز تعلق دارد، که جایگاه لذت نفس است؛ زیرا آب همه لذت‌ها را می‌پروراند و لذت از شادی ژرف‌تر است. بخشش تورات، یعنی «عروسی»، به این مرتبه ژرف‌تر تعلق دارد.

14 והנה עד"מ הטפה נמשכת מיסוד המים שבמוח ובה מתלבש מעצם השכל והתענוג שבנפש ולכן עי"ז נעשה הולדה חדשה להוליד בדומה לו והיינו דוקא ע"י התלבשותה בטיפה גשמית משא"כ בדבור כו' 50

اکنون، برای مثال، قطره از عنصر آب مغز امتداد می‌یابد و در آن [چیزی] از جوهر عقل و لذت نفس پوشیده می‌شود؛ ازاین‌رو به واسطه آن تولدی تازه رخ می‌دهد و فرزندی همانند خود به دنیا می‌آورد؛ و این فقط از آن روست که در قطره‌ای جسمانی پوشیده شده است، برخلاف گفتار و جز آن.

این تمثیلی از تولد انسان است: نطفه از «آب» مغز امتداد می‌یابد و جوهر عقل و لذت پدر را با خود دارد؛ از همین رو می‌تواند موجودی تازه و همانند او را به جهان آورد. این کار فقط از آن رو ممکن است که نطفه در قطره‌ای جسمانی پوشیده شده است؛ گفتار نیز هرچند چیزی از شخص را بیان می‌کند، نمی‌تواند فرزندی پدید آورد.

כמו"כ [כמו כן] ע"י התלבשות התורה בעשיי' [בעשייה] גשמיות היום לעשותם⁵¹ יומשך עי"ז اور חדש ממש מאור א"ס ב"ה⁵² מלמעלה מההשתלשלות.

همچنین، از راه پوشیده‌شدن تورات در اعمال جسمانی – «امروز برای انجام دادنشان» – نوری کاملاً تازه از نور بی‌پایان (اور אין سוף, Or Ein Sof) (ه' متبارک باد)، از فراز زنجیره نزول عوالم (השתלשלות, hishtalshelus) به پایین کشیده خواهد شد.

به همین ترتیب، هنگامی که تورات در اعمال جسمانی – «امروز برای انجام دادنشان»، در این جهان – پوشیده می‌شود، نوری کاملاً تازه از نور بی‌پایان ه'، فراتر از زنجیره عوالم، به پایین کشیده می‌شود. به همین دلیل است که بخشیدن تورات «عروسی» نامیده می‌شود.

15 וז"ש [וזהו שכתוב] אין כל חדש תחת השמש⁵³ משא"כ עמלא דאורייתא⁵⁴ דהוא לעילא מן שמשא

ממשיך אור חדש כי ס"ר אותיות התורה הן אותיות המחשבה.

و این همان است که گفته شده است: «زیر خورشید هیچ چیز تازه‌ای نیست»؛ اما کوشش در تورات، که حقیقتاً فراتر از خورشید است، نوری تازه فرومی‌کشد. زیرا ۶۰۰٬۰۰۰ حرفِ تورات، حروفِ اندیشه‌اند.

کوہلس (קהלת) می‌گوید: «زیر خورشید هیچ چیز تازه‌ای نیست.» زوهار (זהר) توضیح می‌دهد که کوشش در تورات «فراتر از خورشید» است و از این رو می‌تواند چیزی تازه پدید آورد. حروفِ تورات (که به‌طور سنتی ۶۰۰٬۰۰۰ حرف شمرده می‌شوند و با نفوس اسرائیل متناظرند) حروفِ «اندیشه» ה' هستند، نه صرفاً «گفتار» او.

והרי במחשבה א' צופה ומביט כו' והתורה היא מבחי' מאד עמקו מחשבותיך⁵⁵ עמקו דוקא בחי' עומק

המחשבה וכמו גבי תשובה כתיב ממעמקים⁵⁶ והיינו דוקא ע"י התלבשות התורה בגשמיות וכמשל

הנ"ל.⁵⁷

و اینک، با یک اندیشه، می‌بیند و می‌نگرد و غیره. تورات از مرتبهٔ «اندیشه‌های چه ژرف‌اند» است – «ژرف» به‌طور خاص، یعنی مرتبهٔ ژرفای اندیشه؛ و دربارهٔ بازگشت (תשובה, teshuvah) نیز نوشته شده است: «از ژرفاها». و این به‌طور خاص از آن‌روست که تورات در امور مادی پوشیده می‌شود، همان‌گونه که در تمثیل پیش‌گفته آمده است.

اندیشهٔ الهی مرتبه‌ای است که در آن همه‌چیز در یک نگاه و فراتر از زمان دیده می‌شود. تورات از «ژرفای» اندیشهٔ ה' سرچشمه می‌گیرد («اندیشه‌های چه ژرف‌اند»؛ همان‌گونه که دربارهٔ بازگشت، عبارت «از ژرفاها» آمده است. اما این ژرفا به‌طور خاص هنگامی فرود کشیده می‌شود که تورات در امور مادی پوشیده شود، چنان‌که در تمثیل دانه آمده است.

16 ופי' וענין אור חדש הוא כי הנה ידוע דשרש כל ההשתלשלות דאבי"ע [דאצילות בריאה יצירה עשיה] הוא

נמשך מבחי' הקו"ח [הקו וחוט] והוא נמשך ע"י צמצום ומק"פ [ומקום פנוי] מתחלה ونמשך אח"כ רק קו

معنا و مقصود «نوری تازه» این است: معروف است که ریشهٔ تمام زنجیرهٔ نزولِ عوالم (השתלשלות, hishtalshelus)—یعنی عالمِ صدور (אצילות, Atzilus)، عالمِ آفرینش (בריאה, Beriah)، عالمِ صورت‌بخشی (יצירה, Yetzirah) و عالمِ عمل (עשיה, Asiyah)—از مرتبهٔ خطِ نور (קו, kav) و رشته (חוט, chut) سرچشمه می‌گیرد؛ و این جریان، در آغاز، از راهِ انقباض (צמצום, tzimtzum) و فضای خالی صورت می‌گیرد و پس از آن تنها خطی فرود آورده می‌شود.

«نوری تازه» یعنی چه؟ تمام زنجیرهٔ عوالم در خطِ نور (קו) ریشه دارد؛ خطی باریک از نور که به فضای خالی به‌جامانده پس از انقباض (צמצום) کشیده می‌شود.

ולכן כל מה שנמשך מבחי' הארת הקו לא נק' اور חדש ממש כו' אך اور הנמשך מעצמות אא"ס [اور אין
 סוף] שלמעלה מהחלל והקו נק' اور חדש וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] על ד"ת [דברי תורה] בכ"י
 [בכל יום] יהיו בעיניך^{58, 59, 60} כחדשים⁶¹ כו'

ازاین رو، هر آنچه از مرتبه تابش خط نور کشیده می‌شود، حقیقتاً «نور تازه» نامیده نمی‌شود و مانند آن؛ اما نوری که از ذاتِ
 نور بی‌پایان (اور אין سوف، Or Ein Sof)، که فراتر از فضای خالی و خط نور است، کشیده می‌شود، «نوری تازه» نام دارد. و
 چنان‌که حکیمان ما، که یادشان گرامی باد، دربارهٔ سخنان تورات گفته‌اند: «هر روز در چشمانت همچون تازه باشند» و مانند آن.
 هرچه از خط نور می‌آید، حقیقتاً تازه نیست؛ بخشی از نظم مستقر است. «نوری تازه» از ذاتِ نور بی‌پایان، فراتر از فضای خالی و خط نور،
 می‌آید. این همان تعلیم حکیمان است که سخنان تورات باید هر روز در نظر انسان تازه باشند.

ولכן נק' חתן חות דרגא מדלג על ההרים⁶² בחי' דילוג מלמעלה מהשתלשלות כו' ולכן בקרבנות
 הנשיאים הוכפל בתורה בכ"א [בכל אחד / בכל אחת]⁶³

ازاین رو [او] «داماد» (חתן، chasan) خوانده می‌شود—«یک مرتبه فرود آی» (חות دרגا، chus darga)—و «بر کوه‌ها
 می‌جهد»؛ یعنی جهشی از فراسوی زنجیرهٔ نزول و مانند آن. ازاین رو نیز در قربانی‌های امیران، تورات شرح را برای هر یک
 جداگانه تکرار کرد.

«داماد» (חתן، chasan) را به صورتِ «یک مرتبه فرود آی» (חות دרגا، chus darga) می‌خوانند: در یک عروسی، چیزی از بالا فرود
 می‌آید. این مانندِ محبوب است که «بر کوه‌ها می‌جهد»؛ جهشی از فراسوی زنجیرهٔ مراتب. به همین دلیل نیز تورات قربانی یکسانِ هر یک از
 دوازده امیر را به‌طور کامل ثبت می‌کند.

ולא אמר וכן הקריב נשיא פלוני אלא משום דאעפ"י [דאף על פי] שצירופי האותיות שבכל קרבן של כל
 הנשיאים שוין הן ממש מ"מ האור המלוּבש בהן הוא בכ"א [בכל אחד / בכל אחת] בחי' اور חדש ממש וכמו
 שלשים ומאה משקלה⁶⁴ שהם ה' שמות הוי"ה

و نگفت: «و فلان امیر نیز چنین تقدیم کرد»؛ بلکه [علت این است] که هرچند ترکیبِ حروف در قربانی هر یک از همهٔ امیران
 دقیقاً یکسان است، بااین‌همه نوری که در آنها پوشیده شده، در هر یک جنبهٔ نوری حقیقتاً تازه است. و مانندِ «وزنش یک‌صد و
 سی بود» که برابر با پنج نام چهارحرفی (ה', Havayah) است:

تورات صرفاً نمی‌گوید «و امیر بعدی نیز چنین تقدیم کرد»، زیرا با آنکه ترکیبِ حروفِ هر قربانی یکسان بود، نوری که در هر یک پوشیده
 شده بود تازه بود. برای نمونه، وزن کاسهٔ نقره‌ای ۱۳۰ شِکل بود؛ پنج برابر ۲۶، ارزش عددیِ نام چهارحرفی (ה') است.

הנה בכל קרבן של נשיא נמשך בחי' ה' שמות דהוי"ה חדשים מעצמות המאציל מה שלא נמשך כן בשל נשיא שלפניו כו' ע"ד ממעמקים קראתיך הוי"ה: ⁶⁵

در قربانی هر امیر، جنبه پنج نام تازه ه' از ذات مبدأ فیض فرود آورده می‌شد؛ چیزی که در قربانی امیر پیش از او به این صورت فرود نیامده بود و مانند آن — همچون «از ژرفاها تو را خوانده‌ام، ه'».

هر امیر در قربانی خود پنج نام تازه ه' را از ذات مبدأ فیض فرود می‌آورد؛ نوری که در قربانی امیر پیشین فرود نیامده بود. این جریان، گویی «از ژرفاها» می‌آید: از ژرفای ذات الهی.

بخش 5 • 171-18

«بیرون بیا» و «پادشاهی که صلح از آن اوست»

17 **وזהו צאנה וראנה פי' צאנה ממקום שרשם למעלה בג"ע** [בגן עדן] **להתלבש בעוה"ז הגשמי כי דוקא היום**

לעשותם בעוה"ז אז יומשך ע"י התורה אור חדש ומחודש כו' משא"כ למעלה ברוחניות כנ"ל:

و این [معنای] «بیرون آیید و بنگرید» است: «بیرون آیید» از جایگاه ریشه خود در بالا، در باغ عدن (גן עדן, Gan Eden)، تا در این جهان جسمانی پوشیده شوید. زیرا دقیقاً [از طریق] «امروز برای انجام دادن آنها» در این جهان است که نوری تازه و نوپدید از راه تورات (תורה, Torah) فرود خواهد آمد و غیره؛ اما در بالا، در ساحات روحانی، چنین نیست، چنان‌که پیش‌تر گفته شد.

اکنون آیه «بیرون آیید و بنگرید» تفسیر می‌شود: به ارواح گفته می‌شود که از سرچشمه‌شان در גן עדן «بیرون آیند» و به این جهان جسمانی فرود آیند. تنها در اینجا، از راه انجام عملی فرمان‌های تورات، می‌توان نور تازه را فرود آورد؛ امری که در عوالم روحانی بالا ممکن نیست.

18 **במלך שלמה ⁶⁶ במלך שהשלום שלו ⁶⁷ פי' ע"י שנמשך אור חדש מלמעלה מהשתלשלות נעשה בחי'**

שלום והתחברות ב' הפכים משפיע ומקבל אש ומים. ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] **העוסק בתורה**

משים שלום ⁶⁸ בפמשמ"ע [בפמליא של מעלה] **ובפמשמ"ט** [ובפמליא של מטה].

«بر پادشاه شلومو (שלמה)»؛ یعنی: «درباره پادشاهی که صلح (shalom) از آن اوست». توضیح آن این است که با کشیده‌شدن نوری تازه از فراز زنجیره نزول عوالم (השתלשלות, hishtalshelus)، جنبه‌ای از صلح و پیوند دو امر متضاد پدید می‌آید: بخشنده و گیرنده، آتش و آب. از این‌رو حکیمان ما که یادشان مبارک باد گفتند: «هر کس به تورا مشغول شود، در خاندان آسمانی و خاندان زمینی صلح برقرار می‌کند.»

تلمود می‌گوید که «شلومو» در غزل غزل‌ها به ه' اشاره دارد؛ یعنی «پادشاهی که صلح از آن اوست». نور تازه‌ای که از فراز زنجیره عوالم می‌آید، صلح پدید می‌آورد؛ اضدادی چون بخشنده و گیرنده، آتش و آب را به هم پیوند می‌دهد. از همین رو تلمود می‌گوید که مطالعه تورا در عوالم آسمانی و زمینی صلح برقرار می‌کند.

כי הנה מלכות דאצי' נעשה עתיק לבריאה ומחבר אצי' עם בריאה אף שאצי' ובריאה הם ב' הפכים

זیرا فرمانروایی (ملכות, Malchus) عالمِ صدور (أصילות, Atzilus) به عتيق (عتيق, Atik؛ «کهن سال») عالمِ آفرینش (בריאה, Beriah) بدل می شود و عالمِ صدور را با عالمِ آفرینش پیوند می دهد، هرچند عالمِ صدور و عالمِ آفرینش دو امر متضادند.

نمونه ای از این صلح چنین است: فرمانروایی، پایین ترین مرتبه عالمِ صدور، به عتيق («کهن سال»)، یعنی بُعدِ درونی تاج (כתר, Keser)، بالاترین مرتبه، در عالمِ آفرینش بدل می شود؛ و بدین سان دو عالمِ متضاد را پیوند می دهد: عالمِ صدور، که با ה' یکی است، و عالمِ آفرینش، جهانی با وجودی جداگانه.

והכח הזה בבחינת מל' דאצי' הוא להיות כי נעוץ סופן בתחלתו⁶⁹ ושרשה מבחי' כתר שהוא בחי' תחתונה שבמאציל ע"כ ביכולתה לחבר אצי' עם ב"ע.

و این توان در مرتبه فرمانروایی عالمِ صدور وجود دارد، زیرا «پایان آنان در آغازشان فرو رفته است» و ریشه آن از مرتبه تاج است، که پایین ترین مرتبه مُفیض است؛ ازاین رو می تواند عالمِ صدور را با عوالمِ آفرینش، صورت بخشی (יצירה, Yetzirah) و عمل (עשיה, Asiyah) پیوند دهد.

فرمانروایی از این توان برخوردار است، زیرا همان گونه که سفر یتسیرا (ספר יצירה) می گوید، پایان مراتب تجلی (ספירות, Sefiros) در آغازشان فرو رفته است: ریشه فرمانروایی در تاج است؛ پایین ترین مرتبه خود مُفیض، که فراتر از هرگونه جدایی است.

וכידוע בענין המשל ופחד עמו^{70, 71} ע"כ עושה שלום במרומיו כו'. וזהו מלך שהשלום שלו היינו בחי' מלכות דא"ס⁷² שכל השלומות נמשכים משם:

و چنان که درباره «فرمانروایی و هیبت نزد اوست» شناخته شده است، ازاین رو «در بلندی های خود صلح برقرار می کند» و الی آخر. و این همان «پادشاهی است که صلح از آن اوست»؛ یعنی مرتبه فرمانروایی بی نهایت مطلق (אין סוף, Ein Sof)، که همه [گونه های] صلح از آن کشیده می شوند.

بیلد در پاسخ به ایوب می گوید: «فرمانروایی و هیبت نزد اوست؛ در بلندی های خود صلح برقرار می کند»؛ و این مامر، واژه «ازاین رو» را نیز در پیوند با آن می خواند: صلح میان نیروهای متضاد از فرمانروایی ה' سرچشمه می گیرد. بنابراین «پادشاهی که صلح از آن اوست» همان فرمانروایی بی نهایت مطلق است، سرچشمه همه صلح ها.

در کار بندگی

نماز را با نیت بخوان، تا همه نیروهایت در عشق به **ה'** گرد آیند؛ سپس این حیات را در سراسر روز، از راه مطالعه تورات، فرمان‌ها و حتی امور روزمره مجازی که به‌خاطر آسمان انجام می‌شوند، جاری ساز، تا نماز فردا بار دیگر صعود کند. اگر گناهی جریان را مسدود کرده است، آن را با بازگشت «با تمامی نیروی خویش» و اعتراف زبانی درمان کن. و برای اجرای جسمانی فرمان‌ها ارزش قائل باش: تنها از راه توراتی که در این جهان در اعمال پوشیده شده است، نوری واقعاً تازه از ذات **ה'** فرومی‌کشد.

پرسش‌هایی برای گفت‌وگو

1. چرا نماز به معبد تشبیه می‌شود و «شادی دل او» نامیده می‌شود، حال آنکه دادن تورات «عروسی» نامیده می‌شود؟
2. گردش خون چگونه رابطه میان نماز و بقیه روز را نشان می‌دهد؟ «زخم» نماد چیست؟
3. چرا بازگشت و تورات می‌توانند آنچه را خدمت معمولی درمان نمی‌کند، شفا دهند؟ اینکه آن‌ها «پیش از جهان بوده‌اند» یعنی چه؟
4. «نور تازه» چیست و چرا تنها از راه توراتی که در اعمال جسمانی پوشیده است می‌توان آن را فرود آورد، همان‌گونه که زادآوری دانه تنها از راه قطره‌ای جسمانی صورت می‌گیرد؟
5. نور تازه چگونه میان اعداد «صلح» برقرار می‌کند و این چگونه عبارت «شاه شلومو (**שלמה**)—پادشاهی که صلح از آن اوست» را توضیح می‌دهد؟

یادداشت‌ها

بند 1

1 צאינה וראינה

رونوشتِ تقریری (הנחה, hanachah) از این گفتار به قلم میتر ربه، در همان‌جا چاپ شده است – نسخه‌ای موازی از همین گفتار.

یادداشتِ کهوت

הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בשה"מ תקס"ז ע' רי. ראה לעיל בציונים לכ"ק אדמו"ר זי"ע. באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תקניז בהתחלת אני לדודי ורשום שם: בדברים אלו התחיל אדמו"ר בדרוש שע"פ צאינה וראינה כו' בפאלאצק. עם הגהות באוה"ת בראשית כרך ו תתרנח, א (מלקו"ת לג"פ מז, ג). בשה"מ תרס"ט ע' קנה: כמ"ש בהביאור דצאינה וראינה דחה"ש בס' תקס"ו ואפשר תקס"ז (והוא דרוש צאו"ר שבתו"א פ' בראשית).

2 צאינה וראינה

شاعر دختران صهیون را فرامی‌خواند تا بیرون روند و شلومو پادشاه (שלמה) را ببینند، با تاجی که مادرش در روز عروسی‌اش بر سر او نهاد، روز شادی دلش. میشنا (משנה) آن را دربارهٔ ה' و اسرائیل می‌خواند؛ این **מאמר** (maamar) نیز «بیرون روید» را به معنای بیرون‌آمدنِ نفس‌ها از ریشهٔ برینشان به این جهان می‌گیرد (paragraph 17)، و «شلومو» را به معنای «پادشاهی که صلح از آن اوست» (paragraph 18).

Song of Songs 3:11 שיר השירים ג:יא

צאנה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה־לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו:

Go forth, O ye daughters of Zion, And gaze upon king Solomon, Even upon the crown wherewith his mother hath crowned him in the day of his espousals, And in the day of the gladness of his heart

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشتِ کهوت

שה"ש ג, יא.

3 ביום חתונתו זה מ"ת

میشنا در پایان **תענית**، «روز عروسی‌اش» را به معنای بخشیدنِ تورات و «روز شادی دلش» را به معنای ساختنِ معبد تفسیر می‌کند. آلتز ربه (אדמו"ר הקדן) می‌پرسد چرا هر یک به این صورت تشبیه شده است.

Taanit 26b:6–7 תענית כ"ו ב:ז-ז

וכן הוא אומר: "צאנה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו". "ביום חתונתו" — זה מתן תורה, "וביום שמחת לבו" — זה בנין בית המקדש, שובנה במהרה בימינו. גם בשלשה פרקים בשנה כהנים נושאים את כפיהם כו'. תעניות ומעמדות מי איבא מוסף? תסור מיתפרא, והכי קתני: בשלשה פרקים כהנים נושאים את כפיהם כל זמן שמתפללים, ויש מהן ארבעה פעמים ביום — שחרית ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

یادداشتِ کهوت

תענית כו, ב.

4 למה נמשל מ"ת ליום חתונתו

تسماح تسدک پرسشی را دقیق‌تر می‌کند: در نگاه نخست، این تشبیهی بسیار جسمانی برای اعطای توراها است.

یادداشتِ کهوت

"שלכאורה זהו משל גשמי מאד" — אוה"ת בראשית כרך ו תתרנח, א.

5 תפלה הוא במקום קרבנות

تلمود این دیدگاه را نقل می‌کند که نمازهای روزانه برای آن مقرر شده‌اند که با قربانی‌های روزانه متناظر باشند. آلتز ربه از این مطلب برای پیوند دادنِ معبد، جایگاه قربانی‌ها، با نماز بهره می‌گیرد.

Berakhot 26b:7 ברכות כ"ו ב:ז

נצב תקן תפלת ערבית, שנאמר: "ויקנע במקום וילן שם", ואין "פגיעה" אלא תפלה, שנאמר: "ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם רנה ותפלה ואל תפגע ביי"

Jacob instituted the evening Tefillah ; as it is said, "And he lighted [paga] upon the place, and tarried there all night" (Gen. xxviii. 11) — "alighting" means prayer; as it is said, "Therefore pray not thou for this people, neither lift up cry nor prayer for them, neither make intercession [paga] to Me" (Jer. vii. 16)

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

یادداشتِ کهوت

ברכות כו, ב.

6 ולעבדו בכל לבבכם

موسی (משה) به اسرائیل می‌گوید که ה' را دوست بدارند و «با تمامی دل خود او را خدمت کنند». تلمود می‌پرسد چه خدمتی با دل انجام می‌شود و پاسخ می‌دهد: نماز.

Deuteronomy 11:13 דברים י"א:יג

והיה אם־שמעו תשמעו אל־מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את־ה' אלקיכם ולעבדו בכל־לבבכם ובכל־נפשכם:

And it shall come to pass, if ye shall hearken diligently unto My commandments which I command you this day, to love the L-RD your G-d, and to serve Him with all your heart and with all your soul

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

7 בבכה"נ הנקרא מקדש מעט

در این نامه، آلتز ربه اعتراض می‌کند که پیروانش مردی را که دعايش را به درازا می‌خواند، از امامت دعا در «این مقدسگاه کوچک» خود کنار گذاشتند؛ او می‌نویسد که در نسلی که پیش از **משיח** (Moshiach) است، دعا خدمت اصلی به شمار می‌رود. این نشان‌دهندهٔ اهمیتی است که او برای دعاي جماعت در کنیسه قائل بود.

یادداشتِ کهوت

ראה קו"א ד"ה הנה לא טובה (קסא, ב).

8 מקדש מעט

تلمود عبارت «من برای آنان مقدس‌گاهی کوچک خواهیم بود» را ناظر به کنیسه‌ها و تالارهای مطالعه در تبعید تفسیر می‌کند. آلتز ربه آن را بر نماز جماعت در روزگار ما تطبیق می‌دهد.

Megillah 29a:7–8 מגילה כ"ט א:ז-ח

"ואהי להם למקדש מעט", אמר רבי יצחק: אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל. ורבי אלעזר אומר: זה בית רבינו שבבבל. דרש רבא, מאי דכתיב: "הי מעון אתה היית לנו", אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות.

حضور الهی «قلب» و نفوس اسرائیل «اندام‌های» آن خوانده می‌شوند. بند ۹ در اینجا آن بخش را تقریباً واژه‌به‌واژه تکرار می‌کند.

یادداشت کھوت

ראה המשל גם באגה"ק סי' לא.

بند 3

13 שו"ה מתקבצים — ויוצאים דרך חלל הב'

تسماح تسدک می‌گوید مقصود باید دو ظرف باشد: خون از راه یکی از کبد و همه اندام‌ها به قلب می‌آید و از راه دومی از قلب به همه اندام‌ها می‌رود.

یادداشت کھوت

צ"ל שהכוונה על ב' גידיו' שדרך גיד אחד בא הדם ללב מהכבד וכל האברים ודרך גיד השני הולך מהלב לכל האברים — אזה"ת בראשית כרך 1 תתרנח, א.

کوهلس (קהלת) می‌گوید که همه رودها به دریا می‌ریزند، اما دریا پر نمی‌شود؛ به جایی که از آن جاری می‌شوند، بازمی‌گردند. آلتز ربه (ادمو"ר הזקן) از این چرخه طبیعت به‌عنوان تصویری از گردش خون استفاده می‌کند.

Ecclesiastes 1:7 קהלת א':ד'

כל־הנהָלִים הַלִּים אֶל־הֵם וְהֵם אֵינָם מֵלֵא אֶל־מָקוֹם שֶׁהִנְחִילִם הַלִּים שֶׁם הֵם שֹׁבִים לָלֶכֶת:

All the rivers run into the sea, Yet the sea is not full; Unto the place whither the rivers go, Thither they go again

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

بند 4

15 ואהבת כו' בכל לבבך

موسی (مשה) به اسرائیل فرمان می‌دهد: «ה' (نام چهارحرفی؛ Havayah), اَلقِید را با تمامی دلت، با تمامی جانت و با تمامی توانت دوست بدار.» آلتز ربه (ادمو"ר הזקן) یادآور می‌شود که عشقی که در دعا برانگیخته می‌شود، در دل است؛ او بعدتر «ה' اَلقِید» را به معنای «اینکه ه', اَلقِید شود» می‌خواند (بند ۷) و «با تمامی توانت» را به معنای بازگشت (תשובה, teshuvah) می‌گیرد (بند ۱۱).

Deuteronomy 6:5 דברים ו':ה'

וְאַהַבְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדְךָ:

And thou shalt love the L-RD thy G-d with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy might

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

דברים 6, ה.

16 שמע ישראל

«بشنو، ای اسرائیل، ه' اَلقِینو، ه' یکی است»: ندای موسی به اسرائیل است که در آن، حرف عین (עין, ayin) در واژه «بشنو» (שמע, Shema) طبق سنت بزرگ نوشته می‌شود. معنای آشکار שמע «بشنو» است؛ آلتز ربه آن را همچنین به معنای «گردآوردن» می‌خواند، یعنی گردآوردن هفت صفت.

Deuteronomy 6:4 דברים ו':ד'

שִׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד:

HEAR, O ISRAEL: THE L-RD OUR GOD, THE L-RD IS ONE.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

אמר אביר: מר"ש הוא גריסנא בביתא ומצלינא בבי כנישתא, פיון דשמעית להא דקאמר דוד: "ה' אלהבתי מעון ביתך", הואי גריסנא בבי כנישתא.

Yet I have been to them as a little sanctuary [in the land into "which they will go]" (Ezekiel 11:16). R. Yitzchak said: This refers to the synagogue and study houses Elazar says: This refers to the house of our teacher in Babylonia. Rava gave the following exposition: What is the meaning of the verse, "L-rd, You have been our dwelling place" (Psalms 90:1)? This refers to synagogues and study houses. Abaye said: At first I used to study at home and pray in the synagogue, but when I ... heard

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Daf Shevui (CCO)

9 כמ"ש בגמרא

تلمود از عبارت «تا با تمامی دل خود او را خدمت کنيد» نتیجه می‌گیرد که خدمتی از دل وجود دارد و آن نماز است. از همین رو معبد «شادی دل او» نامیده می‌شود.

Taanit 2a:11 תענית ב' א':י"א

ומנא לן דבתפלה — דתנא: "לֹא־הָיָה אֵת ה' אֱלֹהֵיכֶם וּלְעַבְדּוֹ בְּכָל לְבַבְכֶם", אִיזוּ הָיָה עֲבֹדָה שֶׁהָיָה בְּלֵב — הָיָה אוֹמֵר: זֶה תַּפְלָה. וּבְתֵיב בְּתֵרִיה: "וְנִתְּנִי מִטֶּר אֶרְצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֶה וּמִלְקוֹשׁ".

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

یادداشت کھوت

תענית ב, א.

بند 2

10 דהנה כתיב לבבתי . . שכנס"י נקרא לב

متني موازی اثبات می‌کند که جماعت اسرائیل از آیه «به تو، قلبم گفته است» «قلب» نامیده می‌شود.

یادداشت کھوت

בסה"מ תקס"ז ע' רי מביא רא"י "דכנס"י נק' לב כמ"ש לך אמר לבי כו'".

11 לבבתי אחותי כלה

محبوب به عروسش می‌گوید: «دل مرا ربودی (לבבתי, libavtini), خواهرم، عروسم، با یکی از چشمانت.» روشن است که این واژه به معنای «دل مرا گرفتی» است؛ اما ما مر آن را، چون واژه‌ای بر پایه لب (lev), «دل»، ساخته شده، چنین می‌خواند که ه' جماعت اسرائیل را دل خویش می‌خواند.

Song of Songs 4:9 שיר השירים ד':ט'

לִבְבַתִּי אַחֲתִי כֹלָה לִבְבַתִּי בְּאַחַת מְעִינֶיהָ עֵנָק מִצֹּרְנֶיהָ:

Thou hast ravished my heart, my sister, my bride; Thou hast ravished my heart with one of thine eyes, With one bead of thy necklace

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

ש"ש ד, ט.

12 דהנה עד"מ הלב

آلتز ربه در آنجا گفته Tikkunim را توضیح می‌دهد که «حضور الهی (שכינה, Shechinah) در تبعید بیمار است»: بدن هنگامی سالم است که حیاتی که در خون پوشیده شده از قلب به همه اندام‌ها و سپس باز به آن‌ها جریان یابد، و وقتی انسدادی جلوی آن را بگیرد بیمار می‌شود؛ ازاین‌رو

17 בזוהר פ' חיי שרה

ارجاعات Kehot برای این کلمات (یادداشتش در پایین آمده است).

یادداشت كهوت

קכג, א.

18 מחשבה ויובל

زوهר (זהר) در پاراشای «חיי سارا» از «اندیشه» و «یوبیل» برین سخن می‌گوید؛ اینها نام‌هایی برای حکمت (חכמה, Chochmah) و فهم (בונה, Binah) هستند. آلتِر ربه (ادمو"ר הזקן) از آنها برای تفسیر عبارت «نام چهارحرفی (הי, Havayah) همان אלקים (אלקים, Elokim) ماست» استفاده می‌کند.

Zohar, Chayei Sara 5:23-6:28 ספר הזהר, חיי שרה ה':כ"ג-

ו'כ"ח

AND THE LIFE OF SARAH WAS A HUNDRED YEARS AND TWENTY YEARS AND SEVEN YEARS. Each of these periods was marked by its own peculiar degree of virtue. R. Simeon said: "There is an inner significance in the fact that with the other numbers the word for "years" (shana) is in the singular, whereas with the number seven it is in the plural (shanim). The hundred forms a unit because the Holy One is united with the highest and most mysterious by the secret of the ... hundred benedictions pronounced each

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

19 מ"ש בזهر דבמחשבה א'

زوهر می‌گوید که ה' همهٔ عوالم را با یک اندیشه آفرید. آلتِر ربه از این سخن برای نشان‌دادن مرتبهٔ اندیشهٔ الهی، فراتر از زمان، بهره می‌گیرد.

Zohar II, 20a זח"ב כ, א

یادداشت كهوت

זח"ב כ, א.

20 צופה ומביט עד סוף כל הדורות

תلمוד (תלמוד) می‌گوید که در **ראש השנה** (Rosh Hashanah): [سال نو یهودی] همهٔ آفریدگان «در یک نگاه» بررسی می‌شوند؛ نماز افزودهٔ **ראש השנה** (מוסף, Musaf). در بخش یادکردها (זכרונות, Zichronos), نیز می‌افزاید که ה' به پایان همهٔ نسل‌ها می‌نگرد. آلتِر ربه از این مطلب برای روشن‌کردن اندیشهٔ الهی فراتر از زمان استفاده می‌کند.

Rosh Hashanah 18a ראש השנה י"ח א

یادداشت كهوت

ברכות זכרונות בתפלת ר"ה. ראה ר"ה יח, א.

21 ושרשו ממדות עליונות

نسخهٔ تسماح تسدک می‌خواند: «و ریشه‌اش از شش صفت برتر است؛ و بدین‌سان صریح می‌سازد که زمان از شش صفت عاطفی سرچشمه می‌گیرد.

یادداشت كهوت

באה"ת שה"ש ע' תתקט: ושרשו מששה מדות עליונות.

22 אלף שנים בעיניך

در «دعایی از موسی (مשה)»، سرایندهٔ مزامیر به ה' می‌گوید که هزار سال در نظر او چون روزی است که سپری شده است؛ معنای آشکارش این است که زمان در پیشگاه او چه کوتاه است. آلتِر ربه آن را دقیق‌تر چنین

می‌خواند: هر «روز» برین، یکی از شش صفت عاطفی (مדות, middos), به گسترهٔ هزار سال بسط می‌یابد.

Psalms 90:4 תהלים צ':ד

כי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כִּיּוֹם אֶתְמוּל כִּי יַעֲבֹר וְאַשְׁמוּרָה בְּלִילָה:

For a thousand years in Thy sight Are but as yesterday when it is past, And as a watch in the night

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

תהלים צ, ד.

23 וישראל עלה במחשבה

ارجاعات Kehot برای این کلمات (یادداشتش در پایین آمده است).

یادداشت كهوت

ב"ר בתחלתו.

24 וישראל עלה במחשבה

مدراش چیزهایی را برمی‌شمرد که پیش از آفرینش وجود داشتند؛ از جمله اسرائیل که «در اندیشهٔ [ה'] پدید آمد». آلتِر ربه از این مطلب توضیح می‌دهد که چرا مرتبهٔ اندیشه «ה' ما» نامیده می‌شود.

Bereshit Rabbah 1:4 בראשית רבה א':ד

... "ה' קנני ראשית דרכו" כסא הכבוד מנין דכתיב (תהלים צג, ב): "נכון כסאך מאז וגו'". האבות וישראל ובית המקדש ושמו של משיח, עלו במחשבה להבראות האבות מנין שנאמר (הושע ט, י): "כענבים במדבר וגו' ישראל מנין שנאמר (תהלים עד, ב): "זכור עדתך קנית קדם" בית המקדש מנין שנאמר (ירמיה יז, יב): "כסא כבוד מרום מראשון וגו' שמו של משיח מנין שנאמר (תהלים עב, יז): "יהי שמו לעולם וגו' [לפני שמש ינון שמו]" רבי אהבה ברבי זעירא אמר אף התשובה שנאמר (שם צ, ב) "בטרם הרים יולדו" ואותה השעה (שם,

...

In the beginning, G-d created" – six items preceded the creation of the world; some of them were [actually] created, and some of them G-d contemplated creating, [though He did not actually do so]. The Torah and the Throne of Glory were created. Torah, from where is it derived? As it is stated: "The L-rd made me at the beginning of His way" (Proverbs 8:22). The Throne of Glory, from where is it derived? "Your throne stands firm from earliest time, [You are from eternity]" ... (Psalms 93:2). The patriarchs, Israel

Wikisource Bereshit Rabbah (CC-BY-SA) • The Sefaria Midrash Rabbah,

2022 (CC-BY)

25 עולם שנה נפש

ספר יצירה (ספר יצירה) «جهان، سال و جان» را سه گواہ امین می‌نامد؛ یعنی مکان، زمان و انسان. آلتِر ربه از این سه‌گانه استفاده می‌کند تا این نکته را از زمان به مکان و جان گسترش دهد.

Sefer Yetzirah 6:1 ספר יצירה ו':א

שלשה אבות ותולדותיהן ושבעה כוכבים [נ"א כובשין] וצבאותיהן ושנים עשר גבולי אלכסונין וראה לדבר עדים נאמנין עולם שנה נפש חק שנים עשר [נ"א עשרה] ושבעה ושלשה ופקידן בתלי וגלגל ולב. שלשה اش ומים ורוח اش למעלה ומים למטה ורוח חק מכריע ביניהם

פقرات متناظرند که نیروی حیات از راه آنها فرود می‌آید؛ و دعا نیت، یعنی بُعد درونی فرمان‌ها، است که ۲۴۸ فرمان ایجابی را پایدار می‌سازد، همان‌گونه که نخاع اندام‌ها را پایدار می‌کند.

یادداشت کھوت

לקויות בלק ע, ד.

31 לא הביט און ביעקב

בילאם (בלעם) که برای نفرین کردن اسرائیل فرستاده شده بود، به‌جای آن، آنان را برکت می‌دهد: «او در یعقوب (יעקב) گناهی ندیده است.» گفتار آتّر ربه دربارهٔ این آیه (لیکوتی تورا (לקוטי תורה), בלאק) توضیح می‌دهد که دعا، نیت و روح فرمان‌های توراتی است.

Numbers 23:21 במדבר כ"ג:כ"א

לא־הִבִּיט אֶון בְּיַעֲקֹב וְלֹא־רָאָה עֲמָל בְּיִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹקֶיו עֲמוֹ וְתִרְעוּת מִלֵּךְ בּוֹ:

None hath beheld iniquity in Jacob, Neither hath one seen perverseness in Israel; The L-RD his G-d is with him, And the shouting for the King is among them

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

32 ולבי ער

عروس می‌گوید: «من خوابم، اما قلبم بیدار است؛ صدای محبوبم در می‌زند.» گفتار آتّر ربه دربارهٔ این آیه، آن را ناظر به تبعید می‌داند؛ زمانی که صعود و فرودآوری همچنان ادامه دارند، هرچند پنهان‌اند.

Song of Songs 5:2 שיר השירים ה':ב'

אֲנִי שֹׁנֵה וְלִבִּי עַר קוֹל דֹּדִי דּוֹפֵק פֶּתַח־לִי אֲחֹתִי רַעֲנָתִי יוֹנְתִי תַמְתִּי שְׂרָאשִׁי נִמְלֵא־טָל קְצוֹצוֹתִי רִסְיִסִּי לִלְלָה:

I sleep, but my heart waketh; Hark! my beloved knocketh: 'Open to me, my sister, my love, my dove, my undefiled; For my head is filled with dew, My locks with the drops of the night

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

33 ע"פ ולבי ער . . וה' פקד

این گفتار، دربارهٔ «من خفته‌ام، اما دلم بیدار است»، توضیح می‌دهد که بالا بردن نفیس حیوانی (נפש בהמית, Nefesh HaBahamis) پالایشی پیاپی است که در تمام روزهای زندگی ادامه دارد؛ زیرا حضور الهی، که برای بخشیدن حیات به ملت‌ها در میان آنان فرود می‌آید، باید پیوسته بالا برده شود. همچنین توضیح می‌دهد که در تبعید، عروج «با سراسر دلّت» و فرودآوردن همچنان رخ می‌دهند، هرچند پنهان باشند: «دلّ من بیدار است.»

یادداشت کھوت

לקויות שה"ש לה, ב. ובסה"מ תקס"ב ח"ב ע' שנת.

تیکونی زوهر فرمانروایی (ملכות, Malchus) را «فرمان» (מצוה), یعنی به‌جا آوردن فرمان‌ها، توصیف می‌کند؛ فرمانی که در 248 اندام جای دارد.

Tikkunei Zohar 25b:14 תקוני זוהר כ"ה ב:י"ד

ה' זעירא דמות אדם בה אשתלים יקו"ק והיא (ה') מלכותא קדישא.

*איחי מצוה. עשיית פקודין. דאיהי שריא ברמ"ח אברים

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

10 بند

35 וכל מעשיו יהיו לש"ש

یادداشت کھوت این قطعه از زوهر (זהר) را به‌عنوان منبعی دیگر برای این

וסימן לדבר האש נושא את המים. מ"ם דוממת שי"ן שורקת אל"ף חוק מכריע בינתים:

Sefer Yetzirah, Warsaw 1884 (Public Domain)

7 بند

26 וכמ"ש בכהאריז"ל

این یادداشت می‌گوید آموزهٔ آریزال در جای خود در سیدورش آمده و در Siddur Im Dach نقل و شرح شده است: تناظرِ مزمورهای הללו با ده ספירות عالم יצירה.

یادداشت کھوت

סידור האריז"ל במקומו. הובא ונתבאר בסידור עם דא"ח.

8 بند

27 המצות נק' רמ"ח אברים דמלכא

عبارت اینجا از Tikkunei Zohar, Tikkun 30 • 74a:8 نقل شده است؛ متن در زیر آمده است.

Tikkunei Zohar, Tikkun 30 • 74a:8 תקוני'ז תיקון ל

ועוד מצוה דא עמודא דאמצעיטא, דאיהו מצוה מספרא דאבא דאיהו רא"ש, ומספרא דאימא דאיהי אש"ר, והכי צדיק מצוה ועושה מתרונהו, ובגין דא אתמר על תרונהו אשר קדשנו, אמא קדשנו ואבא צונו, על מאן על שכינתא תתאה, דאיהי פטר כל רחם, פתיחו דרחם, דאיהו רמ"ח פקודין, איהי מצות יהו"ה בכל אבר ואבר דמלכא, איהי מצוה, ועוד אשר קדשנו מספרא דאבא

Tikkunei Zohar - Vocalized (Public Domain)

یادداشت کھوت

ראה ת"ז תי' ל.

28 המצות נק' רמ"ח אברים דמלכא

تیکونی زوهر (تیکونی זוهر, تیکونی زوهر) از 248 فرمان به‌عنوان یک فرمان توراتی (מצוה, mitzvah) از نام چهارحرفی (ה', Havayah) در هر اندام پادشاه سخن می‌گوید. آتّر ربه (ادمو"ר הזקן) فرمان‌های توراتی (מצוות, mitzvos) را به اندام‌هایی تشبیه می‌کند که از قلب حیات می‌گیرند.

Tikkunei Zohar 74a:8 תקוני זוהר ע"ד א:ח'

ועוד מצוה דא עמודא דאמצעיטא, דאיהו מצוה מספרא דאבא דאיהו רא"ש, ומספרא דאימא דאיהי אש"ר, והכי צדיק מצוה ועושה מתרונהו, ובגין דא אתמר על תרונהו אשר קדשנו, אמא קדשנו ואבא צונו, על מאן על שכינתא תתאה, דאיהי פטר כל רחם, פתיחו דרחם, דאיהו רמ"ח פקודין, איהי מצות יהו"ה בכל אבר ואבר דמלכא, איהי מצוה, ועוד אשר קדשנו מספרא דאבא

Tikkunei Zohar - Vocalized (Public Domain)

29 ומצוה בלא כוונה

תניא (תניא), فصل ۲۸, این گفته را نقل می‌کند که دعا یا برکتی بدون نیت مانند پیکری بدون جان است؛ و توضیح می‌دهد که نیت، جانی فرمان است.

یادداشت کھوت

ראה תניא פרק לח.

30 ע"פ לא הביט און

این بند می‌رسد چرا دعا، که خدمت قلب است، حکمی ربانی است و در شمار ۶۱۳ فرمان نمی‌آید، با آنکه حکیمان دربارهٔ نیت آن حتی سخت‌گیرتر از نیت شمع بودند. پاسخ می‌دهد که هجده برکت با هجده مهرهٔ ستون

גפרית (איוב י"ח:ט"ו) ומנחם פי' לשון רפואה כמו אין דן דינג למזור (ירמיהו ל':י"ג) ולא חובשו. לשון רפואה: ולא רוככה בשמן. לא רככה מכתם בשמן כמשפט שאר מכות ואין נופל כאן לומר לא רוככו בשמן שאין מרככין ...

soundness An expression of perfection, sound without pain. i.e., a wound of a sword. contusions Heb. פצע, wounds Heb an expression of a bruise. [Some editions read:] Other חבוכה, lacer- bruises. and lacerated sores Jonathan renders ated and crushed. and lacerated sores demarcejire, in O.F., and in the language of the Talmud, we find, "he bumped his head" (Chullin 45b). Menahem explained it as an (פריה) expression of moisture, i.e., moist and wet, always oozing [muyle in O.F.]. they have not been sprinkled These lesions ... were not sprinkled with medicinal

On Your Way (Public Domain) • The Judaica Press complete Tanach with Rashi, translated by A. J. Rosenberg (CC-BY)

40 גדולה תשובה

در آنجا آلت ربه توضیح می‌دهد که توبه‌کاران از پارسایان کامل در مرتبه‌ای بالاترند: پارسایان از مرتبه «مقدس» جذب می‌کنند، اما **تשובه**، با «نیروی افزون‌تر» (בחילה יתיר, bechila yatir)، از «قدوسیّت من، که فراتر از قدوسیّت شماس» جذب می‌کند — همان اندیشه‌ای که در اینجا با «با همه توان» بیان شده است.

Yoma 86b:1-2 יומא פ"ו ב' א-ב'

אמר רבי יוחנן: גדולה תשובה שדוחה את לא תעשה שבתורה, שנקאמר: "לאמר הן ישלח איש את אשתו והלקה מאתו והיתה לאיש אחר הנשוב אליה עוד הלא חנוף תחנף הארץ ההיא ותא' נזית רעים רבים ושוב אלי נאם ה'". אמר רבי יוחנן: גדולה תשובה (שמקרב) את הגאולה, שנקאמר: "ובא לציון גואל וישבי פשע ביעקב", מה טעם "ובא לציון גואל" — משום ד"שבי פשע ביעקב".

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

یادداشت كهوت

יומא פ', ב' ושי"נ. ראה לקו"ת נצבים נא. ג. בסה"מ תקס"ז ע' ריא מאריך למה תהא התשובה דוקא מביא רפואה לעולם, ולא מצוה אחרת וזולתה, ע"ש.

41 גדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם

ربی حاما بار حنینا (رבי حمא بر حنیانا) می‌گوید بازگشت (تשובه, teshuvah) بزرگ است، زیرا برای جهان شفا می‌آورد؛ و به این سخن استناد می‌کند: «از انحرافشان شفا خواهم داد». آلت ربه از آن برای نشان‌دادن **تשובه** به‌عنوان درمان «بیماری» نفس بهره می‌گیرد.

Yoma 86a:14-15 יומא פ"א ד' ט"ו

אמר רבי חמא (בר) חנינא: גדולה תשובה שמביאה רפאות לעולם, שנקאמר: "ארקא משוכתם אוקבם גזקה". רבי חמא (בר) חנינא רמי, קתיב: "שובו בנים שוכבים", דמעיקרא שוכבים אתם, וקתיב: "ארקא משוכתם" לא קשיא: כאן מאהבה, כאן מיראה.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

42 כי תשובה קדמה לעולם

یادداشت Kehot برای این عبارت به Bereshit Rabbah 1:5 ارجاع می‌دهد.

Bereshit Rabbah 1:5 בראשית רבה א' ה'

یادداشت كهوت

ב"ר א, ה.

تعلیم نقل می‌کند که همه کارهای انسان باید برای خاطر آسمان باشد.

Zohar III, 51b זח"ג נא, ב

یادداشت كهوت

אבות ב, יב. זח"ג נא, ב.

36 וכל מעשיך יהיו לש"ש

רבי יوسی (רבי יוסי) تعلیم می‌دهد: بگذارید همه کارهایتان برای خاطر آسمان باشد. آلت ربه (ادمو"ר הזקן) این تعلیم را برای گسترش حیات دعا در همه فعالیت‌های انسان به‌کار می‌گیرد.

Pirkei Avot 2:12 משנה אבות ב' י"ב

רבי יוסי אומר, יהי ממון חברך חביב עליך כשלך, והתקן עצמך ללמד תורה, שאינה נרשעה לך. וכל מעשיך יהיו לשם שמים:

Rabbi Yose said: Let the property of your fellow be as precious unto you as your own; Make yourself fit to study Torah for it will not be yours by inheritance; And let all your actions .be for [the sake of] the name of heaven

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

بند 11

37 ה"ז כמו מכה באיזה אבר

در آن صفحه، آلت ربه نیز می‌نویسد که گناهان زخم‌ها و کوفتگی‌ها خوانده می‌شوند و همان آیه «از کف پا تا سر» را نقل می‌کند: هر گناهی در نفس لکه‌ای پدید می‌آورد و به پوسته‌ها (קליפות, kelipos) نیرو می‌بخشد؛ و **تשובه** درمان می‌آورد و نفس را دوباره به سوی قدوسیّت بالا می‌برد.

یادداشت كهوت

וכ"כ בלקו"ת פ' ראה כה, ג.

38 מכף رגל ועד ראש

اشعیا (ישعیا) یهوذا (یهודה) را نکوهش می‌کند و آن ملت را همچون پیکری تصویر می‌کند که از کف پا تا سر هیچ جای سالمی ندارد و جز زخم‌ها و کوفتگی‌ها چیزی در آن نیست. آلت ربه (ادمو"ר הזקן) این تصویر را بر نفس تطبیق می‌کند: نفسی که گناه آن را زخمی کرده است.

Isaiah 1:6 ישעיהו א' ו'

מכף רגל ועד ראש איניבו מתם פצע וחבורה ומכה פריה לא יזרו ולא חקשו ולא רקכה בשמן:

From the sole of the foot even unto the head There is no soundness in it; But wounds, and bruises, and festering sores: They have not been pressed, neither bound up, Neither mollified with oil

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

ישע"א, ו. ורש"י פי' "מתום לי תמימות שלם מאין מכאוב".

39 מתום

راشی (רש"י) آن واژه را به معنای «سلامت» توضیح می‌دهد؛ یعنی تمامیت و سلامت، بدون درد—چنان‌که یادداشت Kehot اشاره می‌کند.

Rashi on Isaiah 1:6 רש"י על ישעיהו א' ו'

מתום. לשון תמימות שלם מאין מכאוב: פצע. מכת חרב: חבורה. לי חבלה: ומכה טריה. תירגם יונתן מרססא כתותה ומרוססת: טריה. דמיצייד"א בלע"ז ובל' גמרא יש טרייה לרישיה מנחם פי' לשון לחות כלומר לחת ורטובה תמיד נובעת מוישט"א בלע"ז: לא זורו. הנגעים האלה לא זורו ע"י רופאים אבקת סממני תחבושת לשון יזורה על נוהו

43 תשובה קדמה לעולם

מידראש (מדרש) תשובה را در شمار اموری می‌آورد که پیش از آفرینش جهان وجود داشته‌اند. آلتز ربه این را چنین می‌خواند که **תשובה** از مرتبه‌ای فراتر از زنجیرهٔ نزول عوالم (**השתלשלות**, hishtalsheilus) سرچشمه می‌گیرد.

Bereshit Rabbah 1:4 בראשית רבה א'ד'

... "כסא כבוד מרום מראשון וגו'" שמו של משיח מניין שנאמר (תהלים עב, יז): "יהי שמו לעולם וגו' [לפני שמש יגון שמו]" רבי אהבה ברבי זעירא אמר אף התשובה שנאמר (שם צ, ב) "בטרם הרים יולדו" ואותה השעה (שם, ג) "תשב אנוש עד דכא וגו'" אבל איני יודע איזה מהם קודם אם התורה קדמה לכסא הכבוד ואם כסא הכבוד קודם לתורה א"ר אבא בר כהנא התורה קדמה לכסא הכבוד שנאמר "ה' קנני ראשית דרכו [קדם מפעלו מאז]" קודם לאותו שכתוב בו "נכון כסאך מאז". ר' הונא ור' ירמיה בשם רבי ...

In the beginning, G-d created" – six items preceded the creation of the world; some of them were [actually] created, and some of them G-d contemplated creating, [though He did not actually do so]. The Torah and the Throne of Glory were created. Torah, from where is it derived? As it is stated: "The L-rd made me at the beginning of His way" (Proverbs 8:22). The Throne of Glory, from where is it derived? "Your throne stands firm from earliest time, [You are from eternity]" ... (Psalms 93:2). The patriarchs, Israel

Wikisource Bereshit Rabbah (CC-BY-SA) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

بند 12

44 מגלה עמוקות

ایوب (ایوب)، در توصیف قدرتِ ه'، می‌گوید که او «امور ژرف را از دل تاریکی آشکار می‌سازد». آلتز ربه (**אדמו"ר הזקן**) این عبارت را با «از ژرفاها» همراه می‌کند تا به نور تازه‌ای اشاره کند که بازگشت (**תשובה**, teshuvah) آشکار می‌سازد.

Job 12:22 ایوب י"ב:כ"ב

מגלה עמקות מניחשך ויצא לאור צלמות:

He uncovereth deep things out of darkness, And bringeth out to light the shadow of death.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

45 ע"י הוידוי דברים

این بند توضیح می‌دهد که ریشه‌کن کردن میل، بدون اعتراف زبانی کافی نیست: به‌واسطهٔ حروفِ «گناه کرده‌ایم، خیانت ورزیده‌ایم»، حروفِ افتاده بالا برده می‌شوند؛ و چون هر گناه ملامتگری با یک «جان» (میل) و یک «تن» (عمل یا گفتار) می‌آفریند، ریشه‌کن کردنِ خواست، جان را برمی‌دارد و اعتراف زبانی تن را محو می‌کند.

یادداشت کھوت

ראה לקו"ת תצא לו, א.

بند 13

46 התורה נק' ג"כ רפואה

تسمח تسדک (צמח צדק) این نکته را – اینکه تورات نیز شفابخش خوانده می‌شود – در ما מרים خود دربارهٔ **בשלח** نقل می‌کند.

یادداشت کھوت

מובא באוה"ת בשלח ע' תקעט.

47 ולכל בשרו מרפא

شلومو (שלמה) به پسرش می‌گوید که سخنان حکمت «برای آنان که آنها را می‌یابند حیات‌اند و برای تمام تنی او درمان‌اند». آلتز ربه (**אדמו"ר הזקן**) این سخن را بر تورات تطبیق می‌کند.

Proverbs 4:22 משלי ד':כ"ב

כִּי־חַיִּים הֵם לַמַּצְאִיקִים וְלַכֹּלֵלִיָּשׁוּר מִרְפָּא:

For they are life unto those that find them, And health to all their flesh.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

משלי ד, כב.

48 דהתורה קדמה לעולם

ریش لاکیش (ریش לקיש) می‌گوید که تورات دو هزار سال بر آفرینش جهان تقدم داشت. آلتز ربه از این سخن استنباط می‌کند که تورات نیز نوری را از فراسوی نظام آفریده‌شده به پایین می‌کشد.

Midrash Tehillim 90:4 מדרש תהילים צ':ד'

Bereshit Rabbah 8:2 בראשית רבה ח':ב'

... היום של ששי שואל של חמישי וכו', עד לראשון למי היו שואלין? לא לתורה, שקדמה לברייתו של עולם? דאמר רבי שמעון בן לקיש: שני אלפים שנה קדמה התורה לברייתו של עולם, הדא הוא דכתיב (משלי ח): ואהיה אצלו אמון וגו'. ווימו של הקדוש ברוך הוא אלה שנים, דכתיב: כי אלה שנים בעיניך כיום אתמול. הוי, הזאת ידעת מני עד וגו'. התורה יודעת מה קודם לברייתו של עולם, אבל אתה אין לך עסק לדורש, אלא (איוב כ): מני שים אדם עלי ארץ. ר' אלעזר בשם בן סירא אמר: בגדול ממך אל ...

Rav Ḥama bar Ḥanina began: "Have you known this from [oldest times?]" (Job 20:4). Rav Ḥama bar Ḥanina said: This is analogous to a city that received its supplies by donkey drivers. They would ask one another: 'What is the price of grain in the province today?' The Friday ones would inquire of the Thursday ones; the Thursday ones of the Wednesday ones; the Wednesday ones of the Tuesday ones; the Tuesday ones of the Monday ones; the Monday ones of the Sunday ... ones. The Sunday one, whom would he

Daat Bereshit Rabbah (Public Domain) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

Zohar II, 49a זח"ב מט, א

یادداشت کھوت

מדרש תהלים צ, ד. — ועייג"כ ב"ר פ"ח, ב. תנחומא וישב ד. זח"ב מט, א.

49 דהתורה קדמה לעולם

מידראש نقل می‌کند که تورات دو هزار سال پیش از آفریده‌شدن جهان نزد ه' بود. در یادداشت کھوت، برای بیان تقدم تورات بر جهان، به این مطلب استناد شده است.

Midrash Tanchuma, Vayeshev 4:2 מדרש תנחומא, וישב ד':ב'

... וְאֶהְיֶה אִצְלוֹ אֱמוּן וְאֶהְיֶה שְׁעִשְׁעִים יוֹם יוֹם (משלי ח, ל), שְׁנֵי אֲלָפִים שָׁנָה, וְכָתִיב בָּהּ, זֹאת הַתּוֹרָה אֲדָם כִּי יָמוּת בְּאֶהֱל (במדבר יט, יד). אֲלוּלֵי שֶׁהַתְּקִנָּה מֵוֹת לְבָרִיּוֹת, הָיִיתָ כּוֹתֵב בָּהּ כָּךְ. אֲלֵא בְּאֶתְ לְתוֹלֹת בִּי אֵת הָעֲלִילָה. הָיוּ, נוֹרָא עֲלִילָה עַל בְּנֵי אָדָם.

Adam was created on the sixth day, and He informed him in a roundabout way that He had brought death into the world, as it is said: For in the day that thou eatest thereof, thou shalt

nothing new under the sun.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יבדאשׁתֿ קהוט

קהלת א, ט.

54 עמלא דאורייתא

דר אַנְיָ, אַלְתֵּר רֵבֶּה (אַדְמוּ״ר הַזִּקּוֹן) אַז זװהאַר (זֶהר) דריאַרֶה אײַן עבאַרַת נַחַל מײַקֵּנד: «אַדְמײַ רַא אַז הֶמֶה רֵנְגִי קֵה זײַר חֹרְשִׁיד מײַקֵּשְׁד צֶה סוּד?» – «מִגֵּר תּוֹרַת, קֵה רֵנְגִשׁ פִּרְאַתֵּר אַז חֹרְשִׁיד אַסְתּ»; ו תּוֹצִיחַ מײַדֵּהד קֵה סֶרְצִשְׁמֶה תּוֹרַת בְּסִיפּאַר פִּרְאַתֵּר אַז מִרְתֵּבֶה «חֹרְשִׁיד» אַסְתּ ו אײַן מִרְתֵּבֶה תִּנְהַא הֶנְגַּם בִּחְשִׁידֵנ תּוֹרַת בֵּר אִסְרַאֲלִיל אֲשַׁכַּר שִׁד.

יבדאשׁתֿ קהוט

רַאה לִקְמוֹן בּוֹ, ד.

55 מאד עמקו מחשבותיך

«צֶה עֲצִימַאנְד קאַרַהַי תּוֹ, נַחַם צֶהאַרְחִרְפִּי (הִי, Havayah): אַנְדִּישֶׁהאַיִתּ בְּסִיפּאַר זֶרְפֵּאנְד»: שְׁגִפְתִּי מְזַמִּירְסַר דֵּר סֶרּוּד רוֹז שַׁבַּת (Shabbos). אַלְתֵּר רֵבֶּה בֵּר «זֶרְפֵּא» תְּאַקִּיד מײַקֵּנד: תּוֹרַת אַז זֶרְפֵּא אַנְדִּישֶׁה אֱלֹהֵי סֶרְצִשְׁמֶה מײַגִּירְד.

Psalms 92:6 תהילים צ"ב:ו

מַה־גָּדֹל מַעֲשֵׂיֶיךָ ה', מֵאֵד עֲמָקוֹ מַחְשַׁבֹתֶיךָ:

How great are Thy works, O L-RD! Thy thoughts are very deep.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

56 ממעמקים

«אַז זֶרְפֵּאָה תּוֹ רַא חֹאנְדֵּם, הִי»: מְזַמִּירְסַר אַז זֶרְפֵּא רֵנְג בֵּה הִי פִּרְיַד בֵּרְמִי־אֹרְד. אײַן גִּפְתַּר (מַאֲמַר, maamar) אַן רַא דריאַרֶה בַּזְגִּשְׁת (תּוֹשׁבָה, teshuvah) מײַחֹאנְד; בַּזְגִּשְׁתִּי קֵה בֵּה הֶמַּם זֶרְפֵּא תּוֹרַת מײַרְסֵד.

Psalms 130:1 תהילים ק"ל:א

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעַמְקִים קִרְאַתֶּיךָ ה'

A Song of Ascents. Out of the depths have I called Thee, O L-RD.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

57 ע"י התלבשות התורה בגשמיות וכמשל הנ"ל

דֵּר שִׁיר הַשִּׁירִים (שִׁיר הַשִּׁירִים), תּסַמַּח תּסַּדֵּק (הַצַּמַּח צַדֵּק) זִיִּל אײַן עבַרַת יבִּדְאשְׁתֿ מײַקֵּנד: «בִּנְגִּירְד קֵה דֵּר גַּי דִּיגֵר דריאַרֶה» ו הֶדִּיעַ אֲרֵדִי תַּזֶּה־אֵי תִּפְדִּים קִנִּיד» צֶה תּוֹצִיחַ דַּאֵה שִׁדֵּה אַסְתּ» – גִּפְתַּרִי בִּרְאִי שַׁאוּוּעוֹס (שַׁבוּעוֹת) דריאַרֶה תַּזְגִּי־אֵי קֵה תּוֹרַת בֵּה אֶרְמַגַּן מײַ־אֹרְד, קֵה דֵּר גִּלְדֵּי או דריאַרֶה אַעִיבֵּד אַמֵּדֶה אַסְתּ.

יבדאשׁתֿ קהוט

בַּאזֶּה־יִת שְׁהִי־שׁ כִּרְךָ ג עִי תִתְקַב מַצִּיִּין עִי: "עֲמִי־שׁ בַּמִּי־א עִי־ס וְהַקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה". רַאה אוֹה־יִת שַׁבוּעוֹת כִּרְךָ הִי עִי אִיתְקַע.

בנד 16

58 יהיו בעיניך

רַאשִׁי, בַּאֲסַתַּד בֵּה Sifrei (סִפְרֵי), תּוֹצִיחַ מײַדֵּהד קֵה עבַרַת «אַנְצֶה אֶמְרוּז בֵּה תּוֹ פִּרְמַן מײַדֵּהם» יַעֲנִי: סִחְתַּן תּוֹרַת נִבַּיִד דֵּר נֶחַר שַׁמַּא הֶמְצוֹן פִּרְמַנִּי קִנֵּה בַּשְׁנֵד, בִּלְכֵּה יבַּיִד הֶמְצוֹן פִּרְמַנִּי תַּזֶּה בַּשְׁנֵד. אַלְתֵּר רֵבֶּי (אַדְמוּ״ר הַזִּקּוֹן) אײַן רַא בֵּה «נֹר תַּזֶּה»־י תּוֹרַת פִּיּוּנְד מײַדֵּהד.

Rashi on Deuteronomy 6:6 רש"י על דברים ו:ו

והיו הדברים האלה. ומהו האָהָבָה? והיו הדברים האלה, שְׁמִתוּךָ כֶּךָ אֶתֶּה מִכִּיר בְּהֶקֶם"ה וּמִדְבַּר בְּדִרְכָּיו (סִפְרֵי): אֲשֶׁר אֲנִכִּי מַצּוֹר הַיּוֹם. לֹא

surely die (Gen. 2:12). To what may this be compared? It may be compared to a man who wished to divorce his wife. Before he enters his home, he writes out the divorce document and then enters the house with the divorce document in his hand.

... He then seeks a circuitous way to

Midrash Tanchuma -- Torat Emet (Public Domain) • Midrash Tanhuma-Yelammedenu, trans. Samuel A. Berman (CC-BY)

בנד 14

50 משה"כ בדיבור כו'

אַלְתֵּר רֵבֶּה דֵּר אַנְיָ תּוֹצִיחַ מײַדֵּהד קֵה גִּפְתַּרִי חֲכֻמַּת בְּרִין זַאֲיִנְדֶּה נִישְׁתּ, חַל אֲנִכֵּה «פִּטְרֵה־אֵי» קֵה אַז צֶרְפִּי חֲכֻמַּת בְּרִין גִּרְפְּתֵה מײַשׁוּד, תּוּאֵן זַאֲיִינְדֶּן ו אֲפִרִּידֵן צִיזִי אַז הֵיץ רַא דַּרְדּ; הֶמַּם תִּצַּבִּיל מִיַּן גִּפְתַּר ו קִטְרֶה צִסְמַנִּי קֵה דֵּר אײַנְיָ אַמֵּדֶה אַסְתּ.

יבדאשׁתֿ קהוט

רַאה קוּי־א לַתְּנִיַּא דִּי־ה לַהֲבִין מִי־ש בַּפִּעִיָּה (דִּף קִנּוּ, א) וּבִלְקוּט פִּי — חִיטְרִיק שֵׁם.

51 היום לעשותם

מוֹשֶׁה (מֹשֶׁה) בֵּה אִסְרַאֲלִיל מײַ־גוּיִד פִּרְמַן־הַא רַא נֶגַה דַּרְנֵד, «קֵה אֶמְרוּז בֵּה שַׁמַּא פִּרְמַן מײַדֵּהם תַּא אֲנֵה־רַא בֵּה־גַּ אֹרִיד». חֲכִימַן «אֶמְרוּז בִּרְאִי אַנְיָמַשְׁתַּן» רַא בֵּה מַעֲנַי אײַן גֶּהַן, גַּאֲיַגַּה עֵמֶל, תִּפְסִיר מײַקֵּנְד; אַלְתֵּר רֵבֶּה (אַדְמוּ״ר הַזִּקּוֹן) בֵּה אײַן אִיֶּה אַסְתַּאד מײַקֵּנְד תַּא נֶשְׁתַּן דֵּהד קֵה תּוֹרַת דֵּר אַעֲמַל צִסְמַנִּי פּוֹשִׁידֶה מײַשׁוּד.

Deuteronomy 7:11 דברים ז':יא

וְשָׁמַרְתָּ אֶת־הַמִּצְוָה וְאֶת־הַחֻקִּים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אֲנִכִּי מַצְוֶה הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם:

Thou shalt therefore keep the commandment, and the statutes, and the ordinances, which I command thee this day, to do them.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

52 יומשר עי"ז אור חדש ממש מאור א"ס ב"ה

רֵבֶּה דֵּר אַנְיָ תּוֹצִיחַ מײַדֵּהד קֵה «נֹר תַּזֶּה» נֹר־בִּי־פַּאֲיַן פִּישׁ אַז אַנְצַבַּז אַסְתּ, בַּלְאַתֵּר אַז נֹר־צִחַ נֹר; ו אײַנְכֵּה דֵּר בְּסִיפַרִי אַז גַּהַא, חֲתִי דֵּר מִיַּן נֹרִי קֵה פִּישׁ אַז אַנְצַבַּז אַסְתּ, אײַן אִסְטַלַּח מִשְׁחָצָא בֵּה נֹרִי אִשְׁאֶרֶה מײַקֵּנְד קֵה פִּישׁ אַז אֲפִיד־אַמֵּדֵן אֶרַאֵדֶה אַסְתּ, ו דֵּר מִרְתֵּבֶה־אֵי בַּלְאַתֵּר, בֵּה גִוְהֵר נֹר.

יבדאשׁתֿ קהוט

"דַּאֲוִר חֲדָשׁ הוּא אוּא־ס שְׁלַפְנִי הַצַּמְצוֹם (שְׁלַמְעֵלָה מַאֲוִר הַקּוֹ). וּיְתִירָה מִזֶּה מְבֹאֵר בִּכְ"מ, שְׁגַם בַּאוּא־ס שְׁלַפְנֵה־צ הַשֶּׁם "אוֹר חֲדָשׁ" קֵאִי דוּקָא עַל הַאוֹר שְׁקוּדֵם עֲלוֹת הַרְצוֹן, וְלַמַּעֲלָה יוֹתֵר — עַל עַצְמֵם הַאוֹר (רַאה בַּאוֹרְכַּה סִפְר הַעֲרִכִים־חֲב"ד כִּרְךָ ג עֶרֶךְ אוֹר חֲדָשׁ ס"ג וְאִילֶךְ (עִי שַׁפְח וְאִילֶךְ))" — דִּי־ה וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוֹנָתָן תִּשְׁמַעִיָּה — סִה"מ מְלוּקַט כִּרְךָ ו עִי כָג.

בנד 15

53 אין כל חדש תחת השמש

קוּהֶלֶת (קַהֲלֵת) מײַ־גוּיִד: זִיִּר חֹרְשִׁיד הֵיץ צִיזִי תַּזֶּה־אֵי נִישְׁתּ. אַלְתֵּר רֵבֶּה (אַדְמוּ״ר הַזִּקּוֹן), בַּא פִּירוּי אַז זװהאַר (זֶהר), אײַן רַא דֵּר בִּרְבִּיר תּוֹרַת קִרַּר מײַדֵּהד: תּוֹרַתִּי קֵה «פִּרְאַתֵּר אַז חֹרְשִׁיד» אַסְתּ.

Ecclesiastes 1:9 קהלת א':ט

מַה־שִּׁהְיָה הוּא שִׁהְיָה וּמַה־שְּׁנַעֲשֶׂה הוּא שְׁיַעֲשֶׂה וְאִין כִּלְיָחֲדָשׁ תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ:

That which hath been is that which shall be, And that which hath been done is that which shall be done; And there is

می‌جهد؛ آلتَر ربی از آن برای نور تازه‌ای بهره می‌گیرد که از فراز زنجیرهٔ مراتب می‌جهد.

Song of Songs 2:8 שיר השירים ב':ח'

קול דודי הנהיזה בא מדלג על-ההרים מקפיץ על-הגבעות:

Hark! my beloved! behold, he cometh, Leaping upon the mountains, skipping upon the hills

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

63 ולכן בקרבנות הנשיאים הוכפל בתורה בכ"א

گفتارهای تسماخ تسدک (הצמח צדק) دربارهٔ اینکه چرا تورات قربانی هر امیر را تکرار می‌کند.

یادداشت كهوت

ראה אורח"ת במדבר ע' לג, פ' נשא ע' רנד. לקו"ת ברכה צח, ג.

64 שלשים ומאה משקלה

هنگام افتتاح مذبح، هر يك از سروران كاسه‌ای نقره‌ای به وزن ۱۳۰ شِكل آورد و تورات همان هديه را دوازده بار برمی‌شمارد. آلتَر ربی یادآور می‌شود كه ۱۳۰ پنج برابر ۲۶ است؛ ارزشی كه برای نام ה' به‌حساب می‌آید.

Numbers 7:13 במדבר ז':י"ג

וְקָרְבָנוֹ קֶצֶת־כֶּסֶף אֶחָת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזֶּרֶק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵינֵהֶם מִלֵּאִים סֵלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה:

and his offering was one silver dish, the weight thereof was a hundred and thirty shekels, one silver basin of seventy shekels, after the shekel of the sanctuary; both of them full of; fine flour mingled with oil for a meal-offering

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

65 ממעמקים קראתיר הוי"ה

«از ژرفاها تو را خواندم، ה'». در اینجا، این آیه از نور تازه‌ای سخن می‌گوید که از ژرفای ذات الهی جاری می‌شود.

Psalms 130:1 תהילים ק"ל:א'

שיר המעלות ממעמקים קראתיר ה'

A Song of Ascents. Out of the depths have I called Thee, O L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

بند 18

66 במלך שלמה

رامبام (رمב"ם) حکم می‌کند که هر «شلومو» در Song of Songs مقدس است، همچون دیگر القاب الهی؛ چنان‌که در یادداشت كهوت نقل شده است.

Mishneh Torah, Foundations of the Torah 6:9

תורה, הלכות יסודי התורה ו':ט'

... כל מלכנא האמור בדניאל חל חוץ מזה (דניאל ב לו) "אנת מלכא מלך מלכנא" והרי הוא כשאר הכנוויו:

All the Names mentioned in connection with Abraham, are sacred, even this one, saying: "My L-rd, if now I have found grace" (Gen. 18.3), is sacred. All the names mentioned in connection with Lot are profane, save this one: "Not so my L-rd, I pray Thee, behold if now Your servant has found grace" (Ibid. 118.19). All the Names mentioned in connection with Geboth Benjamin (Judg. 20) are sacred. All the names mentioned in connection with Micha (Ibid. 17) are profane. ... All the Names mentioned in connection with Naboth (I

יהיו בעיניך כדיוטגמא ישנה שאין אדם סופנה, אלא כחֲדָשָׁה שֶׁהַכֹּל רָצִין לְקִרְאתָהּ; דְּיוֹטֵגְמָא – מִצְוַת הַמֶּלֶךְ הַבָּא בְּמִקְטָב (ספרי):

What is the "love" that is here commanded? The next verse — THESE WORDS [WHICH I HAD TOLD THEE] SHALL BE [UPON THINE HEART] — for thereby thou wilt arrive at a recognition of the Holy One, blessed be He, and wilt cleave to His ways (Sifrei Devarim WHICH I [THESE WORDS] היום מִצֻּוֹךְ היום 33:1) COMMAND THEE THIS DAY — this day— they should not which no one minds, but as one newly given which everyone

Pentateuch with Rashi's commentary by M. Rosenbaum and A.M. Silbermann, 1929-1934 (Public Domain) • Pentateuch with Rashi's commentary by M. Rosenbaum and A.M. Silbermann, 1929-1934 (Public Domain)

59 יהיו בעיניך

Sifrei می‌آموزد که سخنان تورات نباید همچون فرمان سلطنتی کهنه‌ای باشند که مردم نادیده‌اش می‌گیرند، بلکه باید مانند فرمانی تازه باشند که همگان برای خواندنش می‌شتابند.

Sifrei Devarim 33 ספרי דברים ל"ג

60 יהיו בעיניך

راشی دربارهٔ عبارت «امروز ה' אליך» به تو فرمان می‌دهد» می‌گوید: «هر روز آن‌ها را در نظر خود تازه بدارید، گویی همان روز به شما فرمان داده شده‌اند»؛ این عبارت از همه به بیان آلتَر ربی نزدیک‌تر است.

Rashi on Deuteronomy 26:16 רש"י על דברים כ"ו:ט"ז

היום הזה ה' אליך מִצֻּוֹךְ. כָּל יוֹם יִהְיוּ בְּעֵינֶיךָ חֲדָשִׁים כְּאִלוּ בּוֹ בְּיוֹם נִצְטִיבֶנּוּ עֲלֵיהֶם (תנחומא): ושמרת ועשית אותם. בת קול מְכַרְתָּו — הִבָּאת בְּכוֹרֶיךָ הַיּוֹם, תִּזְכֶּה לְשִׁנָּה הַבָּאָה (שם):

היום הזה ה' אליך מִצֻּוֹךְ. THIS DAY THE L-RD THY GOD COMMANDETH THEE — This suggests: each day they (G-d's commandments) should be to you as something new (not antiquated and something of which you have become tired), as though you had received the commands that very day for the first time (Midrash Tanchuma, Ki Tavo 1; cf. THOU Rashi on Deuteronomy 11:13) SHALT THEREFORE KEEP AND DO THEM — A heavenly pronounces by these words a blessing upon him (voice (בת קול) "You have ... (the worshipper):

Pentateuch with Rashi's commentary by M. Rosenbaum and A.M. Silbermann, 1929-1934 (Public Domain) • Pentateuch with Rashi's commentary by M. Rosenbaum and A.M. Silbermann, 1929-1934 (Public Domain)

61 בכ"י יהיו בעיניך כחדשים

ارجاعات Kehot برای این کلمات (یادداشتش در پایین آمده است).

یادداشت كهوت

ספרי ורש"י דברים ו', 1.

62 מדלג על ההרים

دوشیزه می‌شوند که محبوبش می‌آید، «از فراز کوه‌ها می‌جهد و از روی تپه‌ها جست‌وخیز می‌کند». راشی این آیه را دربارهٔ آمدن ה' پیش از پایان مقرر می‌داند تا اسرائیل را از مصر رهایی بخشد، گویی از فراز کوه‌ها

there is not a second one, and before one what wilt thou
?count

Sefer Yetzirah, Warsaw 1884 (Public Domain) • Sefer Yezirah, trans. by Isidor
Kalisch. New York, 1877 (Public Domain)

70 וכידוע בענין המשל ופחד עמו

به نقل از مگید مزریچ: شکستن ظرفها در توهو از آنرو رخ داد که هر
صفتی به تنهایی ایستاده بود؛ در تیکون، صفات در یکدیگر گنجانده شده‌اند،
و اضدادی چون مهر و قید و سخت‌گیری، آب و آتش، تنها از طریق تابش
نور بی‌پایان در آنها می‌توانند به هم بپیوندند؛ این نور آنها را در برابر خود
به خودنمایی می‌رساند—و این همان «در بلندی‌های خود صلح برقرار
می‌کند» است.

یادداشت کھوت

בלקו"ת תזריע כג, ג בשם הרב המגיד. ביאור"ז ח, ג. סה"מ תקס"ג ע' נב.
סה"מ אתהלך לאזניא ע' יב ועוד. וראה אגה"ק סי' יב.

71 המשל ופחד עמו

بلدی شوحی (بلدد الشوحي) در پاسخ به ایوب (ایوب) می‌گوید که
فرمانروایی و هیبت نزد ه' است؛ او در بلندی‌های خویش صلح برقرار
می‌کند. این گفتار حسیدی (ماמר, maamar) واژه «ازاین‌رو» را
می‌افزاید: صلح از فرمانروایی، یعنی ملכות، جاری می‌شود.

Job 25:2 ایوب כ"ה:ב'

המשל ופחד עמו עשה שלום במרומו:

Dominion and fear are with Him; He maketh peace in His
high places

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

72 ملך שהשלום שלו היינו בחי' מלכות דא"ס

تسماح تسدک در آنجا توضیح می‌دهد که این مانند برآمدن زیبایی و
هماهنگی به سوی تاج است، که همان فرمانروایی بی‌نهایت مطلق است.

یادداشت کھوت

ראה ביהל اور ע' תקצ שזה ע"ד ת"ת עולה עד הכתר שהוא מל' דא"ס ע"ש.

Torat Emet 363 (Public Domain) • Mishnah Torah, Yod ha-hazakah, trans. by
Simon Glazer, 1927 (Public Domain)

67 במלך שלמה במלך שהשלום שלו

تلمود حکم می‌کند که هر «شلومو» (שלמה) در Song of Songs مقدس
است؛ نامی از نام‌های ه'، «آن‌که صلح از آن اوست». آلتز ربه (ادمو"ר
הזקן) آیه را بر همین اساس تفسیر می‌کند.

Shevuot 35b:16 שבועות ל"ה ב:ט"ז

קל "שלמה" האמורין בשיר השירים – קדש, שיר למי שהשלום שלו;
חזן מזה: "פרמי שלי לפני האלף לה שלמה" – שלמה לדידה,
"ומאתם לנשרים את פרי" – רבנן. ויש אומרים, אף זה חזן: "הנה
משתו שלשלמה נשים".

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

Bamidbar Rabbah 12:4 במדבר רבה י"ב:ד'

יادداشت کھوت

שבועות לה, ב. במד"ר יב, ד ועוד. וראה רמב"ם הל' יסוד"ת ו, ט. ב"כ שו"ע
יו"ד ססרע"ו. קטע מכאן מובא באוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתעז.

68 העוסק בתורה משים שלום

רבי الکסאנדרי (רבי אלכסנדרי) می‌گوید هر کس برای خود تورات به آن
بپردازد، در خاندان آسمانی و خاندان زمینی صلح برقرار می‌کند. آلتز ربه
این را با نور تازه‌ای توضیح می‌دهد که اضداد را به هم پیوند می‌دهد.

Sanhedrin 99b:10-11 סנהדרין צ"ט ב:י-י"א

אמר רבי אלכסנדרי: קל העוסק בתורה לשמים שלום בפמליא של
מעלה ובפמליא של מטה, שנאמר: "או יחזק במעזי יעשה שלום לי
שלום יעשה לי". רב אמר: כאילו בנה פלטרין של מעלה ושל מטה,
שנאמר: "ואשים דברי בפיה ובצל ידי כסיתיה לנטע שמים וליסד
ארץ". רבי יוחנן אמר: אף מגין על כל העולם כולו, שנאמר: "ובצל ידי
כסיתיה". ולוי אמר: אף מקרב את הגאולה, שנאמר: "ולאמר לציון עמי
אתה".

R' Alexandri said: All who engage in Torah for its own sake
make peace in the household above and in the household be-
low, as it says "If they would grasp My fortress, they would
make peace for Me, they would make peace for Me." (Yeshayahu 27:5)
Rav said: it is as if he built the palace above
and below, as it says "And I placed My words into your
mouth, and with the shadow of My hand I covered you, to
... plant the heavens and to found the earth..." (Yeshayahu

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Rabbi Mike Feuer,
Jerusalem Anthology (CC-BY)

یادداشت کھوت

סנהדרין צט, ב.

69 נעוץ סופן בתחלתן

پایان ده مرتبه تجلی (سפירות, Sefiros) در آغاز آنها فرو نهاده شده
است. آلتز ربه از این مطلب برای توضیح این نکته استفاده می‌کند که
فرمانروایی (ملכות, Malchus) در تاج (כתר, Keser) ریشه دارد.

Sefer Yetzirah 1:7 ספר יצירה א':ד'

עשר ספירות בלי מה נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן כשלהבת
קשורה בגחלת שאדון יחיד ואין לו שני ולפני אחד מה אתה סופר:

The decade of existence out of nothing has its end linked to
its beginning and its beginning linked to its end, just as the
flame is wedded to the live coal; because the L-rd is one and



درباره این نسخه

.the notes و our explanations ,the English translation ,This edition contains the Hebrew text

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

.Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0

.Our explanations, with the overview, the questions and the page for children: CC BY-NC 4.0

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) از طریق سفاریا: (Public Domain); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain); Daf Shevui (CCO); The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain); Wikisource Bereshit Rabbah (CC-BY-SA); The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY); Sefer Yetzirah, Warsaw 1884 (Public Domain); Tikkunei Zohar - Vocalized (Public Domain); Constantinople, 1740 (CC-BY-NC); Torat Emet 357 (Public Domain); Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY); On Your Way (Public Domain); The Judaica Press complete Tanach with Rashi, translated by A. J. Rosenberg (CC-BY); Daat Bereshit Rabbah (Public Domain); Midrash Tanchuma -- Torat Emet (Public Domain); Midrash Tanhuma-Yelammedenu, trans. Samuel A. Berman (CC-BY); Pentateuch with Rashi's commentary by M. Rosenbaum and A.M. Silberman, 1929-1934 (Public Domain); Torat Emet 363 (Public Domain); Mishnah Torah, Yod hazakah, trans. by Simon Glazer, 1927 (Public Domain); Rabbi Mike Feuer, Jerusalem Anthology (CC-BY); Sefer Yezirah, trans. by Isidor Kalisch. New York, 1877 (Public Domain)

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>

ترجمه و شرح انگلیسی: با کمک هوش مصنوعی (openai/gpt-6-luna-pro:batch) برای likuteitorah.com تهیه شده و با متن عبری و سفاریا مقابله شده است؛ هنوز ویراستار انسانی آن را بازبینی نکرده است. لطفاً هر مطلب مهمی را با متن عبری مقابله کنید.

ربه خواست که ماماریم پارشای آن هفته، «پارشای حسیدی»، در همان هفته و در طول هفت روز آن آموخته شوند (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). چرا آن را بیاموزیم و برکات ربه: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha

پروژه‌ای رایگان و غیرتجاری؛ هیچ چیز در اینجا فروخته نمی‌شود. وابسته به Kehot, Sefaria یا کتابخانه لوباوویچ نیست. © likuteitorah.com

از likuteitorah.com/fa/torah-ohr/bereishis/10

تقدیم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربه، רב لیوی ייטשחק